СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 7-го Червня, 1906. Число 23. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, June 7, 1906. No. 23.

IX-та Головна Конвенція Руского Народ. Союза.

Отсимъ подаемо до вѣдомости всѣмъ вôддѣламъ Руского Народного Союза, що IX. Головна Конвенція Р. Н. Союза вôдбуде ся 25. юнія б. р. и въ наступаючихъ дняхъ въ SCRANTON, PA.

Вôдъ Выдѣлу Голов. Уряду Р. Н. Союза.

Jersey City, N. J. 17. Апрѣля, 1906.

К. Кирчôвъ, предсѣтатель. С. Ядловскій, секретарь. А. Шаршонь, касіеръ.

Програма IX-ои Голов. Конвенціи Р. Н. Союза.

IX. Голов. Конвенція зачне ся 25 юнія с. р. въ Scranton, Pa. въ церковнôй гали, церкви св. Й. Крестителя, улиця Бродвей, въ слѣдуючôмъ порядку:

О год. 8 рано Служба Божа и панахида въ мѣсцевôй церкви, на котру всѣ делеґаты обовязанѝ явити ся.

По богослуженю всѣ делеґаты зôйдуть ся до галѣ, почѣмъ будуть слѣдовати:

1) Отворене Конвенціи Голов. предсѣдателемъ и выбôръ президіи до проваджения Конвенціи.

2) Покликане секретарôвъ, черезъ президію до писаня всѣхъ ухвалъ и нарадъ пôдчасъ Конвенціи.

3) Выбôръ Комісіи зъ 3 членôвъ до верифікаціи повновластей всѣхъ делегатôвъ.

4) Выбôръ Комісіи зъ 5 членôвъ до ставленя кандидатôвъ на Голов. Уряды.

5) Выбôръ Контр. Комісіи зъ 3 членôвъ до сконтрольованя касы и касовыхъ книгъ Голов. Уряду.

6) Выбôръ Комісіи статутовои зъ 3 членôвъ.

7) Выбôръ Комісіи репортерскои зъ 2 членôвъ до публикованя въ мѣсцевыхъ ґазетахъ ходу нарадъ.

По выборѣ Комісій наступить:

а) Справоздане голов. предсѣдателя;

б) „ „ „ секретара;

в) „ „ „ касіера;

г) Дискусія надъ справозданями.

ж) Справоздания Комісій: веріфікаційнои, кандидаційнои, шконтруючои, статутовои и репортерскои.

з) Выбôръ Голов. Уряду.

к) Ревізія статутôвъ.

л) Кôнцевѝ ухвалы.

м) Замкнене Конвенціи.

Крôмъ сего подаемо всѣмъ пп. делеґатамъ до вѣдомости, що вже въ недѣлю вôдъ полудня на дипахъ въ Scranton, Pa. будуть чекати на Васъ люде зъ Scranton, Pa., щобъ Вамъ улекшити якъ и куда зъ дипа ити. Людей тыхъ пôзнаето по знакахъ (беджахъ), синьо-жовтыхъ на якихъ буде напись Committee.

К. Кирчôвъ, председатель. С. Ядловскій, секретарь. А. Шаршонь, касіеръ.

Вп. Пп. секретарѣ Р. Н. Союза.

Въ виду надходячои IX-ои Голов. Конвенціи, сею дорогою пригадую вамъ, що кождый членъ е обовязаный заплатити 25 ц. на покрите коштôвъ Конвенціи. Хто не заплатить до трехъ мѣсяцѣвъ, буде выключеный зъ членôвъ Р. Н. Союза. (§ 17. ст. Р. Н. С. и ухвала зъ VIII голов. Конвенціи).

Зъ поважанемъ,
С. Ядловскій.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Червень

7	Ч.	† Об. Гл. Іоана Хрест.
8	П.	Карпа
9	С.	Терапонта
10	Н.	1 по Сош., Всѣхъ Святыхъ
11	П.	Теодозіи муч.
12	В.	Изаакія
13	С.	Єремія

Панъ Юліянъ Бачиньскій, що приѣхавъ минулого року зъ краю и обѣздивъ вôдъ Серпня 1905 рускѝ кольоніи въ Сполученыхъ Державахъ, щобы обзнакомитись зъ житемъ американьскихъ Русинôвъ и описати его въ осôбнôй книжцѣ — выбираесь сего тыжня до Канады, абы пôзнати такожъ жите тамошныхъ Русинôвъ. П. Бачиньскій почне свою подорожь по Канадѣ зъ Монтріолъ, звôдки буде посуватись стало на заходъ ажь до Бритишь Коломбіи, звиджуючи по дорозѣ вызначнѣйшѝ рускѝ кольоніи. Надѣемось, що нашѝ Канадійцѣ привитають п. Бачиньского, такъ щиро якъ се зробили Русины тутешнѝ и своими інформаціями поможуть ему сповнити его нелегку задачу. Всякѝ письма, якѝ бы хто хотѣвъ до п. Бачиньского посилати, треба на разѣ высилати на адресу:

Mr. J. Bachynsky,
259 Austin St.,
Winnipeg, Man., Canada.

Мая 28-го знову була баламута коло гр. к. церкви въ Джерзі Сити, Н. Дж. Якъ пишуть англійскѝ часописи, то хрунѣ побили адвоката Блакгорста, що заступае противну сторону. 15 хрунѣвъ арештовано, зъ тихъ 8 мужчинъ и одну жѣнку выпущено сейчасъ на волю. Душпастиремъ въ Джерзи Сити е теперь о. Гумецкій.

Въ Вініпеґу, въ Канадѣ, заснували тамошнѝ Русины читальню им. Шевченка. Читальня того самого имени була вже разъ давнѣйше заснована въ Вініпеґу, та черезъ интриґи деякихъ „патріотôвъ“ розбила ся. Теперь засновано нову читальню. На разѣ вписалось до неѣ 75 членôвъ. Головою выбрано п. В. Головацкого, секретаремъ п. П. Арсенича.

24 мая на Вознесене вечеромъ знайдено въ тунелю въ Пітсбурґъ на трекахъ мертвого зъ вôдтятыми ногами Илію Чинка. Робивъ на колѣ, походивъ зъ Устя Руского, Галич., мавъ 40 лѣтъ житя, въ Америцѣ перебувъ 13 лѣтъ, належавъ до О. Р. Б. Позостали по нѣмъ въ Карнеґі, Па. жена и 3 дѣтей сиротъ. В. е. п.

19 мая с. р. переѣхавъ тренъ Русина Василя Скрипничуха въ Moose Jaw въ Канадѣ. Небôщикъ походивъ зъ села Крещатика, повѣту Кôцманецкого въ Буковинѣ. Полишивъ въ краю жену и одну дитину. В. е. п.

Въ Каменци Подôльскôмъ (на Украинѣ) заложено просвѣтне товариство украиньске „Просьвіта“, на взôръ такогожъ самого товариства „Просьвіта“ въ Галичинѣ у Львовѣ. Обсягъ дѣяльности сего товариства розтягаесь на цѣлу подôльску ґубернію. Дозвôлъ на вôдкрите сего товариства вже прийшовъ.

Правительство російске дозволило нарештѣ, по довгихъ круганинахъ, збирати по всѣй Росіи грошѣ на здвигнене въ Киѣвѣ памятника украиньскому ґеніеви Тарасови Шевченкови. Памятникъ сей мають вôдслонити въ столѣтну рôчницю уродинъ Шевченка въ 1914 роцѣ.

Петербурска цензура позволила вже друковати першу украиньску граматику (часть І. — фонетика и змѣна слôвъ) уложену Е. Тимочкомъ. Друкъ вже почавъ ся и незабавомъ будуть могли нашѝ братя на російскôй Украинѣ учитись своеи мовы и письма на своѣй украиньскôй граматицѣ, а тимъ самымъ уодностойнити украиньску літературну мову. Таке уодностойнене е конечне зô згляду на рôжнѝ мѣсцевѝ говоры, неминучѝ при такъ великôй чисельности, бо 35 міліоновôй — украиньского народу и до того ще такъ широко розселенôмъ.

До Канады прибуло за послѣднихъ 10 мѣсяцѣвъ 117 тисячь еміґрантôвъ, о 18 тисячь бôльше, якъ за той самъ часъ въ минувшôмъ роцѣ. Взагалѣ еміґрація до Канады зъ кождымъ рокомъ змагаесь.

Пôсля статистичного зôставленя канадійского правительства за р. 1905, жие теперь въ Канадѣ 107 тисячь 637 Индіянъ. Землѣ посѣдають тѝ Индіяны 44 тис. 196 акрôвъ (з'ораныхъ) зъ чого зôбрали 1 міл. 26 бушлѣвъ пшеницѣ и вôвса. Рогатои худобы мають 44 тис. 972 штукъ а коней 33 тис. Зъ усего приходу, якій мали Индіяне за минувшій рôкъ припадае пересѣчно на кожду родину (зъ пяти осôбъ) $50. Що до просвѣты, то вь 303 школахъ учило ся 10 тис. 131 индіяньскихъ дѣтей.

Страйкъ въ околици Виндберъ, Па., що бувъ причиною арештôвъ и розливу крови скôнчивъ ся. Компанія буде платити назадъ цѣну, яку платила 1903 року.

Минулои Пятницѣ правдива битва зôстала зведена мѣжь американьскими и мексиканьскими майнерами въ Cananea, въ Мексику. Въ мѣсточку сѣмъ е копальня мѣди, якои властителемъ е Американець. Въ майнахъ працюють Американцѣ и Мексиканцѣ. Мексиканьскѝ робôтники жадали пôдвысшене зъ 3 на 5 мексиканьскихъ долярôвъ денно, на що властитель вôдповѣвъ выминаючо, кажучи, що вôнъ мусить спитати мексиканьского ґовернера, чи вôнъ на се згодить ся. Тодѣ Мексиканцѣ почали страйкъ. Американцѣ не прилучились до страйку и тому Мексиканцѣ кинулись на нихъ. Почалась стрѣлянина, въ якôй убито 45 Американцѣвъ, 54 Мексиканцѣвъ и надъ 300 ранено, зъ якихъ многѝ такожъ умруть. Мексиканьске и американьске вôйско спѣшить на мѣсце бою. Страйкарѣ запалили майны, склады дерева и динамітомъ нищать власности компаніи.

Въ наслѣдокъ розриву парового котла лучилась минувшого тыжня велика експльозія въ фабрицѣ Corn Products Refinery коло Гобокенъ, Н. Дж. Дахъ цѣлои фабрики вылетѣвъ у воздухъ а муры будинку розсыпались. Счинивъ ся огонь и доперва по довгихъ зусиляхъ удало ся его здусити и уратовати решта фабричнѝ будинки. Шкоду обчисляють на пару сотъ тисячь долярôвъ. Зъ людей згинувъ лише оденъ робôтникъ за те звыжь десять е тяжко раненыхъ.

Звѣсный пôдприемець будовы военныхъ кораблѣвъ Ніксонъ въ Ню-Йорку, вынайшовъ новый пôдводный статокъ, якій вызначае ся тымъ передъ иншими того рода статками, що залога, яка въ нѣмъ находить ся, може на далеку вôддаль бачити въ водѣ, що довкола него дѣе ся. До тогожь мае приладъ, що сейчасъ сиґналізуе, якъ якій военный корабель або яка друга пôдводна лодка зблизить ся до него на вôдддалене хочбы однои милѣ.

Столѣтнѝ рôчницѣ. Минулого мѣсяця обходило мѣсто Вилксбари, Па. столѣтну рôчницю свого истнования, а слѣдуючого мѣсяця будуть обходити таку саму рôчницю два другѝ пенсилванійскѝ мѣста: Виліямспортъ и Гейзелтонъ.

31 мая с. р. вôдбувъ ся шлюбъ ишпаньского короля, 20-лѣтного Альфонса зъ батенберскою княгинею Еною. По шлюбѣ, коли весѣльный походъ посувавъ ся поволи до королѣвского замку, кинено на повôзъ, въ котрôмъ сидѣли обое молодѝ, бомбу. Бомба експльодувала и убила 16 осôбъ зъ весѣльныхъ дружинъ а 30 осôбъ ранила. Король и королева выйшли цѣло. Варта занотувати, що Ишпанія звѣстна зъ того, що тамъ пануе загальна нужда, що однакъ не перешкаджало молодикови Альфонсови урядити собѣ весѣле на 10 міліонôвъ долярôвъ. За само удекороване мѣста прійде ся заплатити мѣстови $125.000 а на ґардеробу и прикрасы молодои выдано 3 міліоны 500 тис. долярôвъ. Що се значить, що тамъ десь въ краю люде голодують...

Пôсля послѣдного обчисленя, осталось по російскихъ жовнѣрахъ, що згинули въ російско-японьскôй вôйнѣ, 45 тысячь вдовиць. Кôлько дѣтей осталось до прокормленя — сего не згадуе урядовый выказъ.

Кары на московскихъ сатрапôвъ. Въ Борямъ на Кавказѣ кинено 30 мая с. р. бомбу на ґубернатора Аліканова. Ґубернаторъ зôставъ смертельно раненый а двохъ козакôвъ, що ѣхали зъ нимъ убито. — Въ Себастополю кинено въ часѣ вôйскового осмотру бомбу на команданта себастопольского ґарнізону, ґенерала Неблюдова. Бомба не вцѣлила ґенерала, за те убила 12 осôбъ зъ его окруженя.

Зъ многихъ мѣстъ російскихъ приходять вѣсти, що на случай еслибы російске правительство схотѣло розвязати Государственну Думу — въ цѣлôй Росіи выбухне ґенеральный страйкъ. Въ Одесѣ розпочавъ ся вже страйкъ усѣхъ портовыхъ робôтникôвъ зъ причины вôдмовы царемъ амнестію для політичныхъ вязнѣвъ. Анѣ оденъ корабель не може вôдплысти зъ Одесы.

Жертви на Р. Нар. Фонд в Америцї.

3 Монтріал, Канада, Товариство опіки переселенців 2 дол.

о. Ів. Велигорский,
25 Chestnut Str., Yonkers, NY.

Делєґаты на IX. Головну Конвенцію „Союза“

зостали выбранѝ слѣдуючѝ:

Вôд 1. Шамокинъ, Па. О. И. Констанкевичь, О. Стеткевичь, Теод. Талпашь.

Вôд. 2. Мт. Кармелъ, Па. Ю. Хомякъ.

Вôд. 3. Олифантъ, Па. Т. Лабовскій, Ю. Хилякъ, А. Гаврилякъ.

Вôд. 4. Джерзі Сити, Н. Дж. Стєф. Калакука.

Вôд. 5. Мт. Кармелъ, Па. Ю. Гукъ

Вôд 6. Бравнсвилъ, Па. М. Бенца.

Вôд. 7. Мікаду, Па. К. Поступакъ.

Вôд. 9. Ст. Клеръ, Па. Г. Телепъ.

Вôд. 10. Ансонія, Кон. К. Горбаль.

Вôд. 12. Йонкерсъ, Н. Й. Ст. Радко.

Вôд. 13. Трой, Н. Й. Т. Криницкій.

Вôд. 14. Ст. Луісъ, Мо. А. Валевскій.

Вôд. 15. Бофало, Н. Й. Д. Котелецъ.

Вôд. 16. Лансфордъ, Па. Ив. Поляньскій, Л. Монѣта.

Вôд. 19. Прайсбурґъ, Па. М. Турокъ.

Вôд. 20. Джесепъ, Па, Ф. Щавиньскій.

Вôд. 23. Гомстедъ, Па. П. Фешь.

Вôд. 25. Травґеръ, Па. М. Ющакъ.

Вôд. 26. Белъ Верненъ, М. Ядловскій.

Вôд. 27. Ґленъ Лайнъ, Па. А. Круликовскій.

Вôд. 28. Маганой Плейнъ, Па. П. Хорватъ.

Вôд 30. Бреславъ, Па. М. Корѣнь.

Вôд. 31. Еліоноръ, Па. Г. Дітинякъ.

Вôд. 32. Травґеръ. А. Овсакъ.

Вôд 33. Нортгемптонъ, Па. Г. Онущакъ, Н. Олекса.

Вôд. 35. Гвитни, Па. И. Сопчишакъ.

Вôд. 36. Скатдейлъ, Па. С. Милянъ.

Вôд. 38. Оборнъ, Н. Й. С. Мельникъ.

Вôд. 39. Сиракюзъ, Н. Й. Д. Фецичь.

Вôд. 40. Скрентонъ, Па. М. Югасъ.

Вôд. 41. Вестморлендъ, Па. Т. Глива.

Вôд. 42. Пасейкъ, Н. Дж. А. Хованецъ.

Вôд. 45. Філаделфія, Па. М. Полякъ.

Вôд. 46. Плимавтъ, Па. А. Канюкъ.

Вôд. 48. Мікіспортъ, Па.

Вôд. 50. Деслоджь, Мо. Т Лукачикъ.

Вôд. 52. Голійокъ, Мас. М. Беля.

Вôд 53. Пітсбургъ, Па. о. Н. Стефановичь.

Вôд. 55. Карнеґі, Па. А. Астрябъ.

Вôд. 56. Алеґені, Па. П. Каршневичь.

Вôд. 57. Когузъ, Н. Й. Д. Мерена.

Вôд. 58. Рамей, Па. В. Цапъ.

Вôд. 61. Донло, Па. А. Цѣнґель.

Вôд. 62. Монесенъ, Па. Е. Ватраль.

Вôд. 63. Фордъ, Сіти, Па. С. Баль.

Вôд. 65. Елізабетъ, Н. Дж. о. Н. Струтиньскій,

Вôд. 66. Ню-Йоркъ, Н. Й. И. Лазорчикъ.

Вôд. 67. Ботлеръ, Па. Г. Павукъ.

Вôд. 70. Джерзі Ситі, Н. Дж. М. Келичава.

Вôд. 72. Алденъ, Па. Н. Ґалайда.

Вôд. 78. Майнерсвилъ, Па. М. Котляръ, о. Л. Левицкій.

Вôд. 82. Ню Александрія, Па. И. Кѣчь.

Вôд. 84. Кенонсбурґъ, Па. И. Феданъ.

Вôд. 85. Гейзелтонъ, Па. Ф. Поливка.

Вôд. 91. Мікісраксъ, Па. Ф. Кавалко.

Вôд. 92. Тейлоръ, Па. Ю. Крайківскій.

Вôд. 95. Біверъ Медовсъ. Па. А. Хованецъ.

Вôд. 96. Пітсбургъ, Па. Й. Баґанъ.

Вôд. 102. Клівлендъ, О. М. Чеґінъ.

Вôд. 103. Експортъ, Па. А, Сурановичь.

Вôд. 104. Пертъ Амбой, Н. Дж. Н. Ваверчакъ.

Вôд. 107. Сейръ, Па. Г. Ковалевичь.

Вôд. 108. Ню-Йоркъ, Н. Й. А. Шеремета.

Вôд. 109. Елсвортъ, Па. С. Ядловскій, заступникъ.

Вôд. 110. Літсдейлъ, Па. П. Середницкій.

Вôд. 111. Алеґені, Па. П. Ґера.

Вôд. 113. Ню Флоренсъ, Па.

Вôд. 119. Латробъ, Па.

Вôд. 120. Спенґлеръ, Па. С. Ядловскій, заступство.

Вôд. 123. Скрентонъ, Па. Гр. Мрикало.

Вôд. 124. Ормродъ, Па. о. Н. Дмитрôвъ.

Проєкты.

Пôдъ розвагу IX. Голов. Конвенціи „Р. Н. Союза“.

I.

Зъ читальнѣ им. Ю. Соломійчука въ Чикаго, Илл.

Дня 19-го с. м. на сходинахъ читальняныхъ обговорено змѣну статутôвъ „Союза“.

Якъ зауважано зъ дописей въ „Свободѣ,“ найбôльше заинтересованя у членôвъ „Союза“ выкликавъ проектъ д. Гр. Пыртка и порада одного зъ членôвъ, щобы вôнъ оженивъ ся. — Д. Пыртко дуже добре зробивъ, що подавъ свôй проектъ, але и не зле зробивъ и той членъ, що порадивъ ему оженити ся. Черезъ сей власне дитинячій аргументъ „коли тобѣ жаль, то оженись“, вытворилась сильна дискусія, бо инакше може бути, що проектъ д. Пыртка бувъ бы безслѣдно проминувъ. Щобъ справу ясно передъ очи поставити, мы сягнули до чиселъ а зъ того выйшовъ ось якій рахунокъ.

Пôсля всесвѣтной статистики чоловѣкъ жие пересѣчно 60 лѣтъ — деякѝ станы довше, деякѝ коротше, и такъ фармеръ и священикъ жие найдовше, понадъ 60 лѣтъ и т. д., люде котрѝ працюють по фабрикахъ и майнахъ найкоротше, низше 50 лѣтъ пересѣчно, а то зъ причины, що суть нараженѝ на всякѝ нещасливѝ выпадки. Зъ майнерами еще гôрше, бо деякѝ асекурацїѣ ось якъ Ню-Йоркъ Лайф Иншуренсъ, зовсѣмъ майнерôвъ не приймае на обезпечене на жите, що значить, що майнеры суть найгôршимъ матеріяломъ до асекурованя. Возьмѣмъ теперь выплату 900 дол. жонатымъ, котрѝ платять на мѣсяць 70 цнт. Отже на рôкъ заплатять 840 цнт. а за 10 лѣтъ 84 дол., за 100 лѣтъ 840 дол., а за 110 лѣтъ 944 дол. Але зъ тихъ 70 цнт. оплачуесь урядникôвъ, адміністрацію и всякѝ инчѝ выдатки, сежь значить, що на 900 дол., платячи по 70 цнт., треба чоловѣкови платити найменьше черезъ 100 лѣтъ а позаякъ майнеръ и робôтникъ фабричный жие пересѣчно 50 лѣтъ, а зъ тихъ людей майже выключно складаесь Союзъ, то Союзанинъ, вступивши, припустѣмъ, въ 20 роцѣ до Союза, на конто 900 дол. выплатить черезъ 30 лѣтъ лише 252 дол. — не рахуючѝ выдатки адміністраційнѝ! Але се ще не конець, бо возьмѣмъ пересѣчный вѣкъ усѣхъ Союзанôвъ, то е якихъ 30 лѣтъ, — то выйде, що Союзанинъ не платить 30 лѣтъ до „Союза“ а 20 лѣтъ, — а за лѣтъ 20, рахуючи по 70 цнт. мѣсячно, выплатить лише 168 дол.! зъ чого вже и на адміністраційнѝ выдатки мае ся вôдтягати. Але и сего еще за богато рахуемо, бо женатый Союзанинъ платить 70 цнт. на 900 дол. и за тыхъ 70 цнт. е двое людей асекурованыхъ, а ясна рѣчь, що зъ двохъ скорше хтось умре якъ оденъ. Се еще яснѣйше выйде, коли приймемо, що въ „Союзѣ“ е прим. 5000 жонатыхъ мущинъ. Отже додаймо до того 5000 женъ, то ясно, що зъ по мѣжь десять тысячами скорше хтось помре, якъ зъ по мѣжь 5000 (самихъ мущинъ). Зъ того выходить те, що на 70 цнт. котрѝ платять женатѝ, бôльше припадае смертельности, якъ на 70 цнт., котрѝ платить самотный, се значить, що женатый на своихъ девять сотъ дол. не выплачуе 168 дол. до касы „Союза“ а якихъ лише $100 а въ разѣ смерти жены бере 300 дол. а коли и мужь умре то хтось зъ рôднѣ его возьме ще 600 дол. Зъ сего выходить що жонатый майже за кождыхъ 10 дол. выплаченыхъ бере назадъ 100! А ще знаходять ся люде, що жадають щобы еще и за другу жену „Союзъ“ плативъ 300 дол. Єслибъ такъ мало бути, то тогды за 100 дол. дôстававъ бы жонатый членъ 1200 дол. Та се выходить на одно чи 900 дол. чи 1200 дол. Рôжниця була-бъ тôлько въ часѣ: коли мае збанкротувати, „Союзъ“ чи рôкъ скорше чи пôзнѣйше! На сѣй отже Конвенцїѣ мусить ся положити конець сѣй рабунковôй чи шаленôй господарцѣ!

Що тычить ся самотныхъ, то и ся справа стоить мало що лѣпше. Самотный вплачуе въ найлѣпшôмъ разѣ 168 дол. за свого жития а родина его дôстае $600.

Зъ повысшого видно, що такъ дальше не може бути. Змѣна въ оплатѣ мусить наступити и то радикальна змѣна — если „Союзъ“ не мае по якômсь часѣ замкнути выплату зовсѣмъ.

Змѣна въ оплатѣ може бути въ двоякій способъ запроваджена, або розкладати що мѣсяця посмертне по рôвнôй части на кождого члена вôдповѣдно до того, чи вôнъ платить на цѣле чи на половину посмертного (розумѣесь що за жену платити посмертне безъ жадной оплаты неможливо!) або, розкладати податокъ въ спосôбъ прогресивный, се значить — знести вступне, але за те платити вôдъ свого вѣку, якъ се мають запроваджене американьскѝ компанїѣ асекураційнѝ. Примѣромъ, хтось мае лѣтъ 20 и асекуруе ся на $1000 посмертного. Компанія пôсля досвѣду припускае, що чоловѣкъ такій буде жити еще 40 лѣтъ, отже розкладае его рôчну оплату въ такій спосôбъ, щобы вôнъ черезъ тыхъ 40 лѣтъ вплативъ до компанїѣ $1000, и каже ему платити $25 що року. Компанія на его користь додае складаный процентъ або вôддае ему той складаный процентъ вôдъ сумы вплаченоѣ що року, або нѣ, то додае до сумы $1000 особливо, коли чоловѣкъ асекуруе ся на означеный часъ на такъ звану „ендавментъ полиси“. Тодѣ по певнôмъ часѣ асекурованый або его родина дôстають вôдповѣдну суму на яку вôнъ бувъ асекурованый зъ додаткомъ проценту. Теперь возьмѣмъ другій примѣръ, якійсь чоловѣкъ що мае вже 40 лѣтъ асекуруе ся такожь на $1000. Пôсля обрахунку компанѣчного, чоловѣкъ сей може жити еще 20 лѣтъ, се значить, що вôнъ не може вже $25 платити на $1000 якъ 20 лѣтній чоловѣкъ, але два разы тôлько, бо буде жити тôлько половину вѣку того, що прожие 20 лѣтній, отже буде плативъ замѣсть $25—$50.

О запроваджѣню прогресивнои оплаты въ „Союзѣ“ на разѣ нема бесѣды, бо сей обрахунокъ повинна напередъ опрацювати вôдповѣдна комісія и выслѣдокъ зъ того подати на слѣдуючôй Конвенцїѣ. Симъ разомъ однакъ повиненъ „Союзъ“ перше, знести выплату $300 по женѣ, котра не е асекурована а друге — завести выплату посмертного запомочею рôвномѣрного розкладу (розмету) кождого мѣсяця на кождого члена, (вôдповѣдно до того, на кôлько хто асекурованый и кôлько е выпадкôвъ смерти и на яку суму.)

Друга точка, яку мы на читальняныхъ сходинахъ обговорювали була: Длячого стосунково такъ мало людей приступае до „Союза“? Надъ сею точкою знова вывязалась оживлена дискусія а выслѣдокъ еѣ бувъ такій:

Причинъ лихого стосунково розвою „Союза“ е богато и головною не була-бъ оплата высока чи низька, бо прецѣнь нѣде на свѣтѣ не знайдесь здоровомыслячій чоловѣкъ котрый нѣ зъ сего нѣ зъ того, за 100 або навить 200 дол. дававъ бы $900. А если Союзъ зобовязавъ ся се робити повиннѝ бы прецѣнь люде користати зъ того. Чомужь не корыстали? Се проста рѣчь, бо нѣхто не знавъ, що „Союзъ“ за 100 дол. платить 900. Они знали одно а то те, що треба платити 70 цт. Але нѣхто не вытолкувавъ имъ, що лучшого „барґейну“ они не зробять въ своѣмъ житю якъ зъ „Союзомъ“. Крôмъ безнастанного ажь до знудженя накликуваня: „Люде записуйтесь до „Союза“, бо нѣхто незнае коли кого смерть спôткае, бôльше мы нѣчо о „Союзѣ“ не чули, черезъ весь часъ мѣжь одною а другою Конвенціею. Аргументомъ о смерти жиючому, здорову чоловѣкови не заимпонуешь! Уже то така людска натура, що чоловѣкъ жіе надѣею и доброю мыслею, и чиясь тамъ смертъ мало його що обходить, особливо нежонатыхъ людей и они о посмертне не дбають, бо передъ ихъ очима усмѣха есь рожевый широкій свѣтъ а не узка чорна могила. О смерти и посмертнôмъ починае чоловѣкъ думати въ старшôмъ вѣцѣ, звычайно тодѣ, коли переминувъ вѣкъ, въ котрôмъ було можь вступити до „Союза“, коли наддѣ его житя завели его и коли вôнъ чуесь змученый, знеохоченый до свѣта и коли родина его обсяде и що разъ тяжче приходить ся заробити цента. Тодѣ и починае вôнъ мыслити, що станесь зъ женою и дѣтьми, коли вôнъ умре...

Зъ того выходить.

Перше, що треба перемѣнити „Союзъ“ такъ щобъ вôнъ не тôлько выплачувавъ посмертне, але щобы дававъ еще якусь користь за житя, бо симъ еще найскорше можна бы притягнути чоловѣка до „Союза“. Що се таке малобъ бути? Ось надъ симъ повинна бы застановити ся вôдповѣдна комісія. Мы зъ своеи стороны подаемо слѣдуючѝ проекты пôдъ розвагу и обраду:

Пôдставою кождого бизнесу, котрый хоче просперувати и мати поводжене а заразомъ выдержати конкуренцію зъ другими подобными институціями е поступъ — такъ само и „Союзъ“ мусить поступати зъ року на рôкъ, усе щось нового, щось вôдмѣнного вôдъ попередного, вôдмѣнного якъ у другихъ, запроваджувати у себе. Просимо переглянути тôлько выдаванѝ полісы рôжныхъ асекураційныхъ товариствъ а переконаете ся, що они мѣжь собою конкурують не зниженюванемъ цѣнъ за асекурацію, але вôдмѣнными комбінаціями асекураційными.

Однѝ асекурація приймають тôлько на посмертне и выплату певноѣ сумы асекурованоѣ за житя, другѝ выплачують посмертне въ разѣ смерти, зъ причины якого выпадку, иншѝ платять запомогу въ часѣ хоробы, еще инчѝ справляють похороны, а е и такѝ, котрѝ забезпечують прим. дѣвчатамъ вѣно.

„Союзъ“ уже поступивъ до певного степеня дальше якъ звычайнѝ тов. асекураційнѝ славяньскѝ, бо асекуруе дѣти. Для чогожь, думаемо, не мôгъ бы вôнъ дальше пôти напередъ и запровадити у себе вôддѣлъ запомоги въ часѣ хоробы, выплату асекурованои сумы на похоронъ, а навить такъ далеко, щобъ забезпечувати вѣно (посагъ) дѣвчатамъ. Змѣны въ сѣмъ напрямѣ моглибъ богато помочи до розвою „Союза“.

Днесь „Союзъ“ не принимае до себе людей старшихъ понадъ 45 лѣтъ, а то власне е вѣкъ, въ котрôмъ чоловѣкъ и найздоровшій починае мыслити о посмертнôмъ и въ загалѣ застановлятись надъ своѣмъ житемъ. Для чого для такихъ людей не запровадити прим. вôддѣлъ осôбный, асекурацію пр. на 100 дол. або асекурацію на запомогу въ часѣ хоробы и т. д. Єсли може американьска асекурація принимати людей до 60 лѣтъ, то чомужь не мôгъ бы сего зробити за вôдповѣдною оплатою „Союзъ“. Надъ симъ повинна Конвенція застановити ся глибше, бо черезъ вôдповѣдну а мудру змѣну статутôвъ въ сѣмъ напрямѣ, число членôвъ моглобъ значно побôльшити ся.

Але въ дѣйстности загалъ Русинôвъ мало що обходить чи „Союзъ“ мае много членôвъ чи мало, записаныхъ въ цѣли асекураційнôй.

Ту бôльше Русинôвъ обходить, яку моральну корысть зъ тои згуртованоѣ громады мае Русь, и пôдъ симъ зглядомъ такожь мусить наступити радикальна змѣна въ житю Союза, бо до сего часу „Союзъ“ якъ з'організоване тѣло мавъ мало, а правду повѣвши, майже жадного вплыву не мавъ на духове жите американскои Руси.

На некористь „Союза“ дѣлають деякѝ параграфы, котрѝ належалобы знести, пр. параграфъ, де говорить ся, що членъ тратить права членьскѝ наколи до 6 мѣсяцѣвъ не верне зъ краю. Дръ Сѣменовичь зазначивъ, що вôнъ самъ вступивъ такъ пôзно до „Союза“ едино длятого, бо думавъ выѣхати до краю на довшій часъ. Кожде тов. асекураційне позваляе чоловѣкови пробувати де хоче, щобъ тôльки оплачувавъ своѣ вкладки. Се е велика кривда для членôвъ и богато ихъ вôдстрашуе вôдъ вступованя до „Союза“.

Другій параграфъ по просту смѣшный, бо каже, що членъ „Союза“ тратить право до посмертного єли не буде носити вôдзнаки Союза. Сей параграфъ се пуджало на воробцѣ, бо не знайдесь такій судія въ Америцѣ, котрый бы призвавъ „Союзови“ право не выплатити посмертного членови зъ тои причины, що вôнъ не носить вôдзнаки, а слижь той параграфъ не мае значѣня, то пощо нимъ вôдстрашувати людей.

Протоколъ засѣданъ головнои конвенціи повиненъ

бути найдальше до 3 мѣсяцѣвъ опубликованый въ органѣ „Союза“, а вôдбитка зъ него повинна ся роздавати за дармо членамъ „Союза“.

Для женъ повиненъ бути зъорганизованый осôбный вôддѣлъ, бо черезъ то они больше заинтересовалисьбы „Союзомъ“ — такъ зробивъ „Z. N. Polski“.

За „Свободу“ т. е. органъ „Союза“ члены повинні особно платити.

Знести 1 процентъ, котрый побирають секретарѣ вôдъ сколектованыхъ грошей — а то тому, що поединчо взявши они для секретарѣвъ не мають значѣня, тымъ бôльше що кождый секретарь братства е інтелігентнымъ чоловѣкомъ и если вôнъ секретарюе, то бôльше зъ патріотизму якъ за для тихъ кôлька мизерчыхъ центôвъ, а они разомъ взяті въ „Союзѣ“ моглисъ послужити на сто разы лучшу цѣль.

Управильнити провадженє книжокъ и цѣлу маніпуляцію.

Днесь выдаесь богато грошa на непотрѣбні выдатки. Пр. секретарь братства шле грошѣ до головного секретара „Союза“ зъ выказомъ, той вôдбирае и вôдсилае выказъ назадъ. Опôсля шле грошѣ до головного касіера, той вôдбирае грошѣ и квітуе ихъ карточкою. Се значить, що маніпуляція е довга, замотана и коштовна, се повиннось упростити до такого степеня, щобъ цѣла процедура не коштувала близько 6 цнт. а найбôльше 3 цнт. О сѣмъ повиннось помыслити на Конвенціи, бо шкода кôлькадесать долярôвъ, а може и бôльше що року на дармо выдавати.

Мѣсто щобъ організаторъ ѣздивъ по мѣсцевостяхъ и організовавъ братства — повиненъ „Союзъ“ выслати організатора и поручити ему організовати не братства, котрі зовсѣмъ не ваблять молодежи, бо въ нихъ крôмъ запомоги въ разѣ хоробы и посмертного, нѣчого нема. Молодѣжь потребуе чогось инчого, чогось, що лицюе до еѣ молодечои душѣ и живого темпераменту а симъ булибъ „Сѣчь“. Ось самі назвы старшины, убраня зграбні и хороші, мунтра и т. п. больше промовить безперечно до еѣ успособленя якъ братства. Въ братствахъ мѣжъ старшими чуесь молодѣжь не своя, тамъ только бесѣды що о хоробѣ, посмертнôмъ — а то якъ разъ противнє духови молодечому, що рвесь до жита, до бундючности, а о смерти немае навить добре ще выробленого понятя. Заложѣть въ околици одну порядну „Сѣчь“, приберѣть въ гарні мундуры, дайте еѣ булаву, печатку, хоруговъ а побачите, що сусѣдні мѣсцевости не дадуть на себе довго ждати. Кожда така „Сѣчь“, котра приступае до „Союза“ дôстае запомогу чи то на убраня чи хоруговъ, а се ихъ бôльше притягне до „Союза“ якъ сто тысячь посмертного.

Яко послѣдну точку мы обговорили, чи бы не далось завести въ „Союзѣ“ способъ якого уживають звычайні компаніи забезпечуючи на житe, а именно завести розметъ, але заразомъ завести асекурацію вôдъ 100 дол. Отже хто хоче то асекуруесь на 100, а хто хоче то на бôльше ажь до тысячь, не вызше, и пôсля того може оплачувати посмертне.

Сихъ пару увагъ подаемъ Конвенціѣ пôдъ розвагу.

Секретарь.

II.

Перед зближаючою ся Конвенцією „Р. Н. Союза“ сиплять „наші скорі до ради“ всілякі пропозициї, тай ще з певними надіями. Однак між всіми (добрими або менче добрими) визначаеть ся одна здорова думка п. Я. Броди, (Свобода ч. 21.) заслугуюча дійсно на увагу пп. делеґатів. П. Я. Брода жалуе ся зовсім слушно на недолю робітника, тай на брак руської інтеліґенциї, себ то заступників того поневоленого робітника. Інтеліґенциї нам треба, если хочемо поступити наперед, інтеліґенциї, сли хочемо мати надію на ліпшу будучність.

А звідкиж взяти? питаю.

На се радить п. Б. досить влучно, щоби злучити Союз з „Соединеніем“, поставити велику — велику Школу (п. Б. хотів може сказати: бурсу!) і там виучувати спосібних дітий на докторів і т. д. Я годжу ся з п. Б. а навіть скоротив бим ему трохи се виучуванє спосібних дітий, думаючи що така бурса (чи там велика Школа) моглаб випровадити наших хлопців вже по 3–4 літах на арену народної борби.

Звісно бо, що послідними часами доставила нам Галичина досить поважне число ґімназиястів та академиків. Я сам пізнав девять, з котрих оден з найнизшої клязи, був 6 ої кл. А всі ті молоді, до праці спосібні люди приїхавши до Америки розбили ся по амер. ресторанах та салюнах, починають мало — помалу зводити ся, тратять енерґію і духові сили та перестають вже думати про сі ідеали, які вигнали їх за океан. Приїхавши в Америку найшли ся в невідраднім материяльнім положеню, учули ся опущеними серед своїх, а дехто вже і не вірить в поліпшеня своеї кариери, хотяй се як-так можливе при великій праці і борбі. Деякі тямлючи ще на девізу „. . . . аби лекше“ чіпили ся першої ліпшої дошки, поминаючи покликане і здібности, инші більше сьвіжі еміґранти миють по ресторанах тарелї і миги їх муть так довго, доки не навчать ся анґл. язика, що може потягнути і літа. А роки йдуть і не вертають, а запал до науки остигае. Літа еще молоді і ті здібні, горячі сили можуть при инших обставинах принести троха більше користи народови, звертаючи свої таланти за покликанєм.

Тому не зле булоби чч. Панове делеґати, руські „Конґресмени“, піднести в Скрентон дня 25 го юнія с. р. сю квестию:

1. Злучувши ся, чи не злучивши ся (після п. Б) з „Соединеніем“, піддержати за всяку ціну рід бурси, де моглиби містити ся всі наші студенти, котрі чи то по окінченю, чи ні, приїздять з Галичини.

2. В такій бурсї держати учителя до анґлійскої мови і по пів році. анґлійскої мови записувати їх по здібностям до амер. університетів.

3. Удержувати їх будемо в части з Союза, вчасти зі специяльних складок, а вкінци самі питомці можуть дещо призбирати, даючи Концерти, амат. представленя і т. д.

Вже хтось казав, що гріш кинений на вихованє молодіжи ніколи не змарнуеть ся; то не змарнуеть ся і ту, зґрупуеть ся молодіж сьвідома цїли, котра взаїмно, як думаю, зложить свої сили і здібности на народнім жертвеннику.

Свій.

—

„Свобода“ вже нараз писала, що для інтеліґентних іміґрантів в Америці дуже слабі вигляди, особливо для тих, що приїздять сюди без найменшого знаня англійскої мови. Та мимо сего від часу до часу прибувають туть ґімназісти і академики з великими надіями на те тільки, щоби скоро дуже розчароватись. На нашу думку, руско-американьска суспільність повиннаб дати таким людям відповідне заняте о скілько може, а коли навчать ся англійскої мови, помочи їм кінчити студії не Бурсою а більшими або менчими стипендіями, які они опісля моглиб звернути. Що декотрим інтеліґентним руским іміґрантам приходить ся тут нераз дуже скрутно — річ певна і ясна сли зважити тутешні обставини і те, що такий інтеліґентний іміґрант майже до жадної практичної роботи неспосібний, завдяки славним галицким школам і вихованю.

Всеж таки на нашу думку тут роджених і вихованих Русинів не можна також поминати і противно, їх мусить ся ставити навіть на переді, і їм передовсім в студіях помагати, раз тому, що іміґрант буде все іміґрантом хоч би і як довго тут жив, коли чоловік тут роджений і вихований кромі свої рускости е і Американцем а друге тому, бо Русини Американці, горожане сего краю, їх родичі і знакомі головно причинялись би до такого фонду, они ліпше розуміють тутешні обставини і своїх ровесників тут вихованих і т. д. Справа піднесена п. Бр. і дописователем „Своїм“ важна і перевести еї не так тяжко. Треба лише привести на ново до житя Шкільний Фонд і поаґітувати за ним, а можна ще сего року дати до шкіл кількох хлопців.

Ред.

III.

З McAdoo, Pa.

Зі всіх сторін американьскої Руси підносять ся голоси братств і проекти під розвагу пп. делеґатам Р. Н. С., котрі мають взяти участь на головній Конвенції, що відбудесь д. 25 юнія с. р. в Scranton, Pa. І я також постановив подати пару проектів до нашого орґану »Свободи« і слідуючі свої гадки підношу для поліпшеня нашої орґанізації.

1) Щоби посмертну запомогу дати $1000 і 500 а по женах дати $400 і $200.

2) Щоби був розмет, і кождий після того платив на яку суму записаний.

3) Щоби посмертна запомога була виплачена без огляду на се, якого рода смерть члена постигла і то зараз по вступленю до Р. Н. С.

4) Єсли би мало так лишитись з посмертним як е до тепер і платити місячні вноси 70 ц. то нехай жени дістають $300, але з тих $600, на котрих член е асекуровамий. Бо то цілком справедливо, хто не платить, той не може брати запомоги. Єсли жена бере запомогу по мужу — длячого не може взяти брат по сестрі, або син по матери?

5) Аби було двох головних секретарів вибраних, т. е. фінансовий і письмоводитель (протоколярний секретар), бо оден секретар не може всьо в порядку і на час зробити.

6) Головна Конвенція аби відбувалась що два роки; і слідуючу Конвенцію ухвалити до McAdoo, Pa.

7) Братство, котре числить 100 членів, аби мало право висилати трох делеґатів на головну Конвенцію.

8) Одного з головних урядників, особливо секретара лишити на дальше — думаю, що то конче есть потрібно, бо всі нові урядники не будуть знати як і від чого взятись в урядованю.

9) Оден головний урядник, аби мешкав в околици Ню Йорку.

10) Щоби були установлені параґрафи для головних урядників, в який спосіб мають провадити урядові книги, а не так, як до тепер було, що кождий урядник провадить всьо на свою руку як ему добре і як знае.

11) Щоби опікуни сиріт діставали яке посьвідчене, що сироти мають яку претенсію в Р. Н. С. до запомоги. Не так як до тепер було, що ніхто з сиріт не знае, чи они що мають в Союзі або не мають по свому батькови.

12) Щоби кождого місяця було справоздане каси подане з сирітских грошей і членьских. Не так, як до тепер було, що ніхто не знае кілько е в касї членьских грошей, а кождий член певно гадае, що то всі членьскі гроші, котрі до тепер в касї находять ся.

13) До Виділу вибирати людей щирих патріотів, котрі дбають о добро нашого руского народу і о добро орґанізації. Не так, як ще з минувших літ лежить довг на урядниках, а до нині не віддають того довгу. З такими урядниками не довго дихала би орґанізація.

14) Щоби вже раз зробити конець з тими, котрі винні гроші до орґанізації, тай положити біді конець.

25) Орґаном Р. Н. С. най зістане »Свобода« як була, бо наших Русинів і так треба нукати, щоби собі запренумерував яку ґазету до читаня. А так через мус бодай що то прочитае, та довідаесь о божім сьвіті. Я гадаю, що то не е богато на місяць 10 центів на ґазету -- а ще в Америці.

16) До Виділу можуть бути вибрані і сьвященики, котрі суть членами Р. Н. С. Не лежить в тім будучність, хто буде урядником, хлоп чи поп? Лишень такий може бути вибраний, котрий сумлїнно свій уряд і в порядку провадити може. Аби так деколи не сталось через неточне провадженe рахунків в Р. Н. Р., як сталось в »Соединенію«, що тепер аж мушені пошукати собі чоловіка, аби їм книжки зрахував, бо їх сама голова з того не вийде.

Ось, мої проекти; сподіюсь, що пп. делеґати застановлять ся над ними на головній Конвенції, та бодай по части дещо ухвалять.

З поважанем
Михайло Бабій, чл. Союза, в. 7.

IV.

Ботлер, Па.

Вже кільканайцять проектів на IX. Гол. Конвенцію Р. Н. Союза оголошено в „Свободі“. Правда, що можна знайти між ними і такі, в котрих проектанти, на проекти других виступають не з арґументами, але з клеветами. Но що з такими людьми порадиш — се хиба сьвідчить о їх характері і — чести... Як мало сего у них!

Та я хочу пригадати, що на минувшій Конвенції була вибрана комісія, котра мала, при помочи адвоката, виробити статут і предложити його на будучу Конвенцію. Се вже було згадане в „Свободі“.

Дальше важна річ, щоби не балакати на Конвенції над кождим пунктом довго і все о однім, лише, щоби передати усі проекти комісії і та комісія малаб вже докладно розслїдити всі проекти і виступити з готовими внесенями перед делеґатами. Годжусь також з внесенем п. секретара Гливи з Вестморленд Сити, Па., щоби

Дальший тягъ на стор. 6-ой.

Не вмер ще дух в народї.

(Сонет).

Не вмер ще дух в народї правди й волї
І не скують його ніякі сили,
Живим його не вкинуть у могили. —
Він буде жить на рідним нашім поли!

І прийде час загальної побіди,
І оживуть замучені народи,
Настане час сьвятий добра і вроди,
Не буде більш зневолї і обиди!

Могучий дух спасе людий від мук неволї,
Наблизе день всім людям щастя й волї
І виведе на певний шлях братання.

Ні кат, ні мур по вік не знищить духу,
Як теж ніщо не спинить сонця руху
І проміню блискучого сіяння...

Олекса Коваленко.

„SVOBODA„
(LIBERTY)
HE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$1.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ, а россійскѣ Украинцѣ черезъ Книгарню „Кіѣвскои Старины“ Безаковска 14, Кіѣвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Конвенція „Соединенія“.

Въ Понедѣлокъ дня 28 го Мая почала свои засѣданя девята головна конвенція „Соединенія“ въ мѣстѣ Вилксбари, Па. въ Columbia Hall, ч. 9—11 N. Main Ave.

Першій день конвенціи выповнили богослужене, парада и провѣрка повчовластей делеґатôвъ. Властиважь конвенція почалась допервa въ Вôвторокъ.

Зъ черги слѣдували справозданя рôжных урядникôвъ и комісій, почѣмъ наступила дискусія.

Зô справоздань подаемо отсѣ головнѣйшѣ данѣ:

„Соединеніе“ числить теперь мѣжь 16—17 тисячь членôвъ. За послѣднѣ два роки зыскало надъ 4 тисячь членôвъ. Загальный маетокъ „Соединенія“ такожь збôльшивъ ся о якихъ 28 тисячь. Готôвкою мае „Соединеніе“ до 90 тисячь долярôвъ, на дôмъ „Соединенія“ въ Homstead, Pa. заплачено $24.000, друкарня и книжки мають вартувати $10.000, значить весь маетокъ „Соединенія“ выноситъ приближно $124.000.

Органъ „Соединенія“ „А. Р. Вѣстникъ“ выдавало „Соединеніе“ своимъ коштомъ и втратило на нѣмъ щось $6—8.000.

Якъ бачимо, то „Соединеніе“ оперуе досить поважнымъ капіталомъ, що впрочѣмъ и природно ввиду великого числа членôвъ (майже 3 разы стôлько що въ „Союзѣ“) и великихъ розметôвъ, якѣ платять члены.

Пôдчасъ справоздань декотрѣ урядники зачали закидати другимъ нечесность въ господарцѣ грôшми „Соединенія“, посипались навѣть дуже рѣзкѣ слова, делеґаты стали горячитись, повставъ крикъ не до описаня. Подôбнѣ сцены лучались неразъ и пôзнѣйше коли обговорювано яку важну або дражливу справу.

По справозданяхъ, слѣдували выборы урядникôвъ. Агітація велась горяча.

До нового уряду увôйшли слѣдуючѣ: Головный духовный управитель, о. Н. Чопей; предсѣдатель, Иванъ Угринъ; заступникъ, Иванъ Дзіякъ; заступниця, Олена Маринчикъ; секретарь, Мик. Пачута; касіеръ, Петро Джмура; записникъ, Юлій Еґрецкій; контролёры: о. Ник. Струтиньскій, Мих. Бодроґъ, Андрѣй Збоянъ; надзирательна комісія: о. М. Яцковичь, Ив. Дримакъ, Мих. Мачуга, М. Бреза. Мих. Луцакъ, Юрій Бандуричь, Гнатъ Ладна, Мих. Ясько, Mrs. Анна Бірешь и Кароліна Левендовска.

Конвенція мала тревати лише оданъ тыжденъ, але минулои Пятницѣ въ вечеръ робота конвенціи не була ще навить на половину скôнчена. Приняте справоздань, справа органу „Соединенія“, редакторôвъ, змѣна статутôвъ, скарги, просьбы, запомоги и т. п. справы, все те ждало ще своеи черги.

Въ конвенціи брало участь 197 делеґатôвъ и 28 урядникôвъ, разомъ 218 людей.

Про дальшій перебѣгъ конвенціи напишемъ пôзнѣйше.

Завважати належить, що „рускій“ духъ дае себе чимъ разъ бôльше чути въ „Соединенію“. Чути вже бôльше руску бесѣду помѣжь делеґатами; Н. Пачута, голов. секретарь, що приобѣцявъ 2 роки тому навчитись по руски, дотримавъ обѣцянки, навчивъ ся говорити и писати по руски, тежь саме обѣцявъ зробити новый предсѣдатель Ив. Угринъ. Словацку бесѣду чути чимъ разъ менче, а мадярску мову, що була такъ голосною кôлька рокôвъ тому назадъ, чути вже лишь по закуткахъ.

Бажалось бы, абы духъ народный рускій крѣпшавъ въ „Соединенію“ чимъ разъ бôльше, та щобъ вкôнци „Соединеніе“ стало справдѣшною рускою організаціею, якою оно дѣйсно и повинно бути.

Листъ из Старого краю

Вже продали Русинів.

Я вже згадував, що упадок президента міністрів Ґавча не буде рівночасно упадком справи виборчої реформи в Австрії. Новий президент міністрів Гогенльоге приняв правительственний проект Ґавча за свій і на його основі зачав нові переговори з партіями, ворожими виборчій реформі, аби таки склонити їх до згоди на неї.

В першій мірі ходило тут о Поляків і їх „Коло польське“, через яке впав Ґавч. В першій хвилї Гогенльоге був загадкою і для Русинів. Русини пригадали собі, що Гогенльоге, бувши президентом Буковини, заховував безсторонність супротив усіх націй, і з того почали виводити надії, що той Гогенльоге, який був приятелем буковинських Русинів, не зохоче скривдити Русинів і тепер. А Поляків застановило те, що Русини покладають на нового президента міністрів такі надії і почали думати: „А що, як біда справді захоче бути для Русинів справедлива!“

Але не минуло богато часу і тепер замість усяких непевних надій наступила певна дійсність. В політичних кругах подають як певний факт, що між „Колом польським“ і президентом міністрів Гогенльоге наступила угода. Галичина дістане 100 мандатів: 73 для Поляків і 27 для Русинів; „Коло польське“ само виробить проект поділу Галичини на виборчі округи, аби забезпечити польські мандати від усяких страт; про розширене галицької автономії Гогенльоге також обіцяв подумати, — а за те все „Коло польське“ буде голосувати за виборчою реформою.

Аби наглядно показати, як Русини вийдуть на тій виборчій реформі, наведу отсї цифри:

Тепер, при несправедливій куріяльній системі Галичина мае 78 мандатів, з чого 56 (т. е. 72 пр.) призначено Полякам і 22 (т. е. 28 пр.) Русинам. Що Русини не можуть здобути тих 22 мандатів, сему вже винні насильства виборчі.

Правительственний проект Ґавча давав Галичині 88 мандатів: 61 (т. е. 69 пр.) Полякам і 27 (т. е. 31 пр.) Русинам, значить, був уже трошки справедливійший для Русинів.

А тепер Гогенльоге, даючи Галичині 100 мандатів, дае Полякам 73 пр. і Русинам 27 проц.

Се значить, що Гогенльоге дае Русинам менше, як вони мають тепер, при несправедливій куріяльній системі.

І при тім усім і Ґавч і Гогенльоге кажуть, що їх проект опираеть ся на основі загального, безпосередного, рівного і тайного виборчого права.

А тимчасом рівне виборче право вимагае, аби Поляки (з Жидами) дістали 57 пр., а Русини 43 проц. мандатів, бо таке відношене числа їх людности.

Отсї цифри найлїпше показують, як Русини мають бути покривджені. Замість 43 пр. мандатів мають дістати 27 пр.! Ось яке рівне виборче право.

І треба тямити, що в парляменті за Русинами ніхто не впімнеть ся. Народи Австрії хотять виборчої реформи, а що її не можуть дістати без згоди Поляків, то пристануть на те, аби Полякам заткати горло Русинами.

Отся угода між правительством і „Колом польським“ ще не оголошена урядово, але всї впевняють, що вона вже заключена.

Русини, правда, будуть против такого покривдженя протестувати, видавати маніфести, скликати віча і т. д., але можна сказати з гори, що все те нічого не поможе. Тут треба би таких способів, яких уживали ірляндські хлопи против анґлійських панів, яких уживають революціонери в Росії, а до такої боротьби руський нарід поки-що не здібний. І тому ніхто з ним не стане числити ся.

Страйки в Східній Галичинї ширять ся що-раз дальше. Тепер обхопили вони крім давнійших повітів також гусятинський і підгаецький повіт. Особливо „горячо“ в Підгаеччинї. В кождім селї військо, яке стягали з усїх більших міст, навіть аж з Чернівців, а жандармів стягнули із Західної Галичини, аж з під Кракова, самих Мазурів, аби не жалували руського хлопа. Військо заховуеть ся спокійно, але жандарми лютують так, що годї видержати. Розганяють збори, нишпорять за книжками та ґазетами, арештують страйкові комітети, наганяють людий до роботи, а в додатку бють людий як худобу. І нема нікого, хто мав би охоту віддати. Справдї варта би нашим людям піти на науку до Росії.

Український Клюб утворив ся в російській державній Думі. Належить до него поки-що 6 послів з інтеліґенції і 32 селян. Клюб мае бути безпартійний, т. е. в українських справах іти разом, а в справах загально-державного характеру кождий буде робити по своїм переконаням. Є в нїм і члени української радикально-демократичної партії і члени російських партій конституційно-демократичної та партії демократичних реформ і безпартійні, але в кождім разї поступові. Почин до заснованя Клюбу дали українські посли з інтеліґенції Шраг (Чернигів), Шемет (Полтава) і Максим Ковалевський (Харків). Сей останній звісний по цілім сьвітї як славний учений, був професором по ріжних університетах. З його наукових відчитів знають його і в Америцї. До недавна він зовсім не виступав як Українець і вважав ся „рускимъ“. Коли його українство справдї щире, то він своїм знанем і своїм значінем у науковім сьвітї зможе добре послужити українській справі.

16 мая, 1906. М. Л.

Становище Думы супроти троновои промовы.

Мы писали вже въ однôмъ зъ попередныхъ ч. „Свободы“ про се, що вôдповѣла Государственна Дума цареви на его тронову промову, яку вôнъ выголосивъ 10 го мая с. р. при вôдкритю російского парляменту. Государственна Дума заявила, що праця надъ успѣшнымъ розвоемъ російскои державы, не е можлива безъ політичныхъ свобôдъ — безъ свободы слова, зборôвъ, совѣсти, печати; дальше безъ надѣленя селянъ-хлѣборобôвъ землею на стôлько широкою, щобъ зъ неи можна прожити а не вѣчно голодувати и въ кôнци безъ повного необмеженого права Государственнои Думы рѣшати о всѣхъ справахъ російскои державы. Зъ тыхъ трехъ головныхъ жадань выходило, що щобы впровадити політичнѣ свободы, мусить ся зараз знести военный станъ у всѣхъ тыхъ ґуберняхъ, въ котрыхъ той военный станъ запроваджено, дальше, щобы выпущено на волю усѣхъ політичныхъ „злочинцѣвъ“, що боролись за свободу, и щобы знесено кару смерти. А щобы селянъ-хлѣборобôвъ обдѣлити землею, то треба роздѣлити мѣжь нихъ усѣ державнѣ, церковнѣ землѣ и землѣ великихъ панôвъ. Въ кôнци, щобы лише Государственна Дума мала выключне право установляти усѣ законы для російскои державы. Треба знести сейчасъ „высшу палату“, такъ зв. „Государственну Раду“, до котрои входять не представителѣ російскои суспôльности а именованѣ царемъ высокѣ чиновники, що тôлько лиха нанесли російскôй державѣ, и представителѣ великихъ панôвъ, капіталістôвъ, фабрикантôвъ и т. д. Таку вôдповѣдь дала Государственна Дума цареви на его промову.

Заразъ слѣдуючого дня по ухваленю тои вôдповѣди прійшло до острои суперечки мѣжь Государственною Думою а російскимъ правительствомъ. Правительство не позволило депутаціи Государственнои Думы, що мала вручити цареви сю вôдповѣдь, особисто явитись передъ царемъ, а лише казало зложити сю вôдповѣдь въ канцеляріи царскій. Се обурило послôвъ російскихъ, що правительство втручаесь ту мѣжь Государственну Думу а царя — прийшло до дуже острыхъ бесѣдъ въ Государственнôй Думѣ, але въ кôнци рѣшено, що коли царь годить ся на те, що ему правительство пôдшепне, то Дума не буде дальше вважати на те, що царь собѣ думае и буде собѣ дальше поступати такъ, якъ ѣй еѣ повага, якъ представителѣвъ народу, сего вымагае, и приступила до нарадъ надъ закономъ надѣлюючимъ селянъ-хлѣборобôвъ землею.

Той смѣлый выступъ Государственнои Думы налякавъ правительство и оно почало ладитись зъ вôдповѣдею на усѣ высше наведенѣ жаданя Государственнои Думы. Вже йшли поголоски, що правительство рѣшило ся вдоволити жаданямъ Думы — коли наразъ прійшла вѣсть, що чиновництво, зъ котрымъ держить правительство, рѣшило таки ще разъ спробувати „щастя“ и ще разъ звести борбу зъ Думою и себе оголосити паномъ въ державѣ. И дѣйсно такъ стало ся. Правительство повѣдомило Думу, що хоче вôдповѣсти на жаданя, якѣ Дума поставила въ своѣй вôдповѣди цареви. Всѣ зъ великимъ напруженемъ чекали, що правительство вôдповѣсть.

И правительство вôдповѣло, и вôдповѣло въ такъ безличный, импертинецкій спосôбъ, що вôдповѣдь его, навѣть тыхъ кôлькохъ консервативныхъ послôвъ, що хотѣли пôдтримувати въ Думѣ правительство — до крайности обурила. Вôдповѣдь правительства була коротка, по просто вôдкидае всѣ жаданя, якѣ поставила Дума. Та и то ще мало, правительство заявило що навѣть тѣ законы, якѣ теперь иснують, що обмежують свободу особы, е за слабѣ, и що треба ще новыхъ законôвъ, що ще больше ограничували бы свободу горожаньску въ Росіи. О надѣленю селянъ хлѣборобôвъ землями державными, церковными и великихъ панôвъ — не може бути, сказало правительство — навѣть бесѣды. А такъ само и о знесеню Государственнои Рады (палаты панôвъ.)

Коли правительство таке заявило — устами президента міністрôвъ Ґоремикина — повстало мѣжь послами Думы таке страшенне обурене, що мало що не бракувало, щобъ послы не кинулись на міністрôвъ и не выкинули ихъ по просто зъ салѣ. На трибуну, зъ котрои промавляють послы, почали выходити всѣ представителѣ поодинокихъ клюбôвъ и въ острыхъ словахъ пятнували безличне становиско правительства супроти Думы. Мѣжь иншими провôдникъ „конституційно-демократичного клюбу“ Родічевъ сказавъ: „Не правительство, а представителѣ-послы народу суть на те, щобъ рѣшати, що треба для народу. Безличностію е заява президента міністрôвъ, що правительство помимо всего хоче держати ся законôвъ — бо якійжь то законы? Тѣ, що дають можность правительству цѣлѣ масы людей арештувати и вести ихъ пôдъ шибеницю? Правительство е въ станѣ лише знищити край, а не выратувати его вôдъ загибели. Жадаемо, щобы правительство сейчасъ уступило и дало мѣсце новому міністерству, котре мало бы довѣре у народу и его представителѣвъ!“ А на заяву правительства, що землѣ селянамъ не можна дати и селяне нехай еміґрують, вôдповѣвъ посолъ селянинъ Аннитенъ, що таке жадане е прямо лайдацкимъ. „Мы, сказавъ вôнъ

цѣлкомъ не бажаемо для примхъ міністра, опускати нашй батьковскй хаты и землѣ зрошенй нашимъ потомъ. И мы не опустимо тй землѣ! И жадаемо надѣленя намъ державнои и церковнои землѣ и землѣ пановъ, а якъ правительство буде опирати ся сему, то мы собѣ силою тй землѣ возьмемо!"

Дуже знаменна була промова посла М. Кокошкина. Вôнъ сказавъ: Нинѣ мѣжь нами а царемъ и его правительствомъ справа стоить ясно — вôйна або миръ. Єсли царь и его правительство выбере вôйну, то мы еѣ прiймемо и може бути, що въ першôй хвилѣ правительство буде горою, бо мае въ рукахь вôйско, але та его побѣда може тревати лише коротко. Бо тодѣ на ступить революція, яка вже не лишить нѣ одного стовпа деспотіи при житю! Нинѣ мусить выбирати царь або мѣжь конституційною управою державы або утратою не лише своеѣ короны але й своеи головы!

Такъ вôдповѣли послы цареви и его міністрамъ. То рѣшуче выступлене Думы проти сеи царскои шайки зробило величезне враженє мѣжь цѣлымъ населенемъ россійскимъ и зъ усѣхъ сторôнъ надôслано Думѣ слова признаня и захоты выдержати дальше на тôмъ едино розумнôмъ становиску. А въ царскôй палатѣ и мѣжь царскими прислужниками-міністрами знова замѣшане. Тамъ не сподѣвали ся такои рѣшучои вôдправы Думы, и — знова йдуть вѣсти, що правительство подае ся и хоче помирити ся зъ Думою. Яке се буде „помирене" се будемъ, здаесь, могли подати вже читателямъ въ слѣдуючôмъ числѣ „Свободы".

Довги Росіи.

Теперь, по затягненю Росією послѣднои величезнои пожички, въ сумѣ 840 міл. рублѣвъ, цѣкаво знати, кôлько всього мае Росія довгу. Після офіціяльного справоздания россійского правительства, довгъ Росіи выносивъ зъ початкомъ 1906 р. — 7 міліярдôвъ 861 міліонôвъ 895 тысячь 948 рублѣвъ. Тымчасомъ дѣйсный станъ довгу россійскои державы представляесь о много бôльшимъ а теперь, по затягненю новои пожички, сей довгъ ще значнѣйше збôльшивъ ся. Передовсѣмъ не вчислено до повысшои сумы 150 міл. рублѣвъ, котрй Росія пожичила минувшого року у нѣмецкихъ банкирôвъ, а яку выставравъ ся россійскому правительству звѣсный банкъ Мендельсона въ Берлинѣ. Ся пожичка була коротко термѣнова, а що россійске правительство не мало еѣ зъ чого заплатити, то пролонґувало еѣ дальше черезъ выставлене новыхъ векслѣвъ. До тыхъ 150 міл. рублѣвъ приходять ще такъ званй „условнй довги", до якихъ належать всякй поруки россійского правительства для рôжныхъ колѣевыхъ компанѣй въ Росіи, а котрй выносять гарну суму: 1 міліярдъ 110 міл. 500 тыс. рублѣвъ. Дальше йдуть листы заставнй въ банкахъ — „дворянскôмъ" и „крестяньскôмъ" на квоту 1 міліярдъ 105 міл. 817 тыс. рублѣвъ. Все те разомъ дае суму 10 міліярдôвъ 48 міл. рублѣвъ. До сеѣ однакъ сумы приходять ще „тайнй" довги, про якй россійске правительство не дае нѣякихъ пояснень, и кôлько тй „тайнй довги выносять — не знати. До тои „чистои" сумы довгу приходять теперь — проценты. А тй проценты представляють ся знова такъ: зъ офіціяльного довгу треба платити рôчно проценту 341 міл. 669 тыс. 871 рублѣвъ, а зъ „условныхъ" довгôвъ — 98 міл. рублѣвъ, такъ, що разомъ, крôмъ довгу, мае платити Росія що року процентôвъ вôдъ тыхъ довгôвъ 439 міл. рублѣвъ. Коли розложити увесь той тягаръ проценту на усѣхъ мешканцѣвъ Росіи, то выходить, що на кожду особу (разомъ и старыхъ и молодыхъ и дѣтей) лише на сплачуване тихъ процентôвъ припадае що року по 4 рублѣвъ... А теперь до того довгу зъ процентами приходить нова послѣдна пожичка и розумѣе ся, й проценты вôдъ тои пожички...

Такъ представляе ся „господарка" самодержавнои Росіи зъ еѣ невôдвѣчальнымъ передъ нарсдомъ правительствомъ...

Крайна пôдлôсть.

Въ недавнôмъ числѣ „Правды" якійсь „вѣршолѣпъ" В. Фекула намагавъ ся зъ цѣлою силою свого москвофільского і кнутопоклонного таланту оплювати знаного свѣтовои славы великого россійского писателя Максима Ґоркого. Ажь обридженє збирае, читаючи ту базґранину. И чоловѣкъ мимохôть самъ себе питае, чому то межи нашимъ народомъ знаходять ся такй нужденнй карикатуры, що кого небудь, виненъ чи не виненъ, чи знають его лично або нѣ, обпльовують и обкидають болотомъ.

Знайте ґаспадѣнъ Фекула, що те пльоване навѣть не доторкнуло чобôтъ Максима Ґоркого, ба оно навѣть не варта упасти на слѣдъ, куда Ґоркій ступавъ. Противно вы повиннй-бъ мати собѣ за велику честь, єзли бы Ґоркій бувъ на тôлько великодушный, що плюнувъ бы на васъ, не бридивши ся вами. Ґоркій описуе въ своихъ творахъ людей изъ „дна жития", зъ найнизшого щебля суспôльности, але особы въ его творахъ хотяй мають брудне убранє на тѣлѣ, за те мають прекраснй душѣ, выжь противно: вы маете американьскій суть, але душѣ не маете нѣ краснои, нѣ паскудной — вы зовсѣмъ не маете жадной душѣ. Закидаете М. Ґоркому неморальность, алежь вы его родинныхъ вôдносинъ не знаете. Що Ґоркого поступоване не скрôзь моральне и чесне, про се засвѣдчивъ не хто инший, а та особа, котру вы взялись буцѣмъ то „обороняти", его перша жѣнка. Єсли хочете говорити о неморальности, то зачнѣть вôдъ вашого батюшки царя и его любовницѣ польскои танечницѣ, або вôдъ австрійского, та не поминѣть и дуже близько до васъ стоячого старенького духовника. Що вамъ Ґоркій не подобавъ ся якъ революціонеръ, се я знаю, бо въ букварі вы того не дочитали ся а самй того не знаете. Але поспитайте вы свого „боса", то если вôнъ щирый и правдомовный, то певно вамъ скаже, що тôлько революціонерамъ зъ 1848 року мають народы Австріи завдячити конституцію въ нашôмъ краю и що вы, вашй родичѣ, братя и сестры а такъ само я и моя рôдня, що нынѣ не вмирае пôдъ паньскими панщизняними палицями, то тôлько заслуга революціонерôвъ, передъ котрыми мы повиннй головы хилити. Такъ само то собѣ затямте, що такій писатель-ґеній якъ Ґоркій е славою и гордостію не тôлько Росіянъ, але и насъ Украинцѣвъ и взагалѣ всѣхъ Славянъ, та що такй творы якъ „На днѣ житя", „Мѣщаны", „Зъ Степу", „Горѣюче Серце" и много а много другихъ коли чоловѣкъ ихъ прочитае и застановить ся надъ кождымъ словомъ, то бôльше навчить ся, якъ бы прочитавъ всѣ на купу „ученія и наставленія" теперѣшного тимчасового редактора »Правды« и бôльше набересь моральности и людскости якъ колибъ слухавъ цѣлый рôкъ проповѣдей духовного управителя „Общества Русс. Братствъ". Не стаю въ оборонѣ великого ґенія М. Ґоркого, бо моя оборона тôлько варта, що и очернене В. Фекулы, але се мене дивуе, що мѣжь „твердыми" знаходять ся такй звихненй креаатуры. У иншихъ народôвъ такихъ не знайдешь. Напримѣръ польскій поетъ Мицкевичь часто въ своихъ творахъ высказувавъ своеродну вѣру въ Бога, немаючу нѣчого спôльного зъ католицизмомъ, теперѣшна поетка Конопніцка — атеістка, а однакъ Поляки не плюнули и не плюють на нихъ а уважають ихъ за великихъ своихъ людей. Такъ само Анґлики не кинули каменемъ на Байрона, нѣ Нѣмцѣ на Гейного, нѣ Французы на Золю, нѣ другй народы не доптали своихъ славныхъ людей, хиба лише мѣжь нашими кнут філами можуть знайти ся такй сотвореня. Але наша приповѣдка каже „Песъ бреше, вѣтеръ несе." Впрочѣмъ и межи найкрасшими цвѣтами въ огородѣ часто знаходить ся обрыдлива ящѣрка або и гадина.

Д. С., робôтникъ
зъ Jersey City, N. J.

Яке мясо ѣдять Американцѣ?

25 мая с. р. перейшовъ въ Вашинґтоньскôмъ Сенатѣ біль, якій звернувъ на себе увагу не лише зъ причины самыхъ постановъ, якй той біль въ собѣ заключае, але также задля способу, якій зôставъ въ Сенатѣ ухваленый. Розходило ся о вôддане пôдъ надзôръ вашинґтоньскои санітарнои інспекціи усѣхъ рѣзниць и складôвъ мяса въ Сполученыхъ Державахъ — и Сенатъ той біль прийнявъ, але такъ, що нѣ оденъ голосъ проти него не давъ ся чути и навѣть не вôддано его, якъ то все бувае, до осôбнои комісіи, де мало бы ся его докладнѣйше обговорити. А стало ся се тому, що сенаторы, котрй въ дусѣ були ему противнй, бояли ся й словомъ про се згадати, бо тодѣ булибъ выйшли такй страшнй рѣчи на явъ, що до порядкôвъ, якй панують по рѣзняхъ и складахъ мясôвъ, що волѣли вже на всякй інспекціи пристати, абы лише справы тои передъ широкимъ свѣтомъ не розмазувати.

Всѣ тй неможливй порядки по американьскихъ рѣзняхъ выкривъ оденъ молодый американьскій соціялістъ Upton Sinclair въ своѣй недавно появившôй ся друкомъ повѣсти „The Jungle", въ котрôй въ простыхъ а ядерныхъ зразкахъ змалювавъ усѣ шахрайства, нехлюйство и гидь славнои на цѣлый свѣтъ Чікаґоскои рѣзницѣ „Packingtown", яка достарчуе мяса для Американцѣвъ и — Европы.

На ту повѣсть звернено увагу президента Рузвелта и вôнъ прочитавши еѣ, казавъ розслѣдити, чи те, що въ той повѣсти представлено, е правдою. И стало ся, що комісія, яка оглядала чікаґоскй рѣзницѣ, що до слова потвердила все, що въ той повѣсти зôстало выложене. Комісія ствердила, що по тихъ чікаґоскихъ рѣзняхъ пôдлоги суть такъ брудній и перегнилй, що кровь и грязь перетѣкае на скрôзь и спадае на мясо, що призначене до пакованя въ баксы. Робôтники змушенй бѣгати по той грязи, тамъ плювати и занечищенй тимъ болотомъ справляти убиту звѣрину. Разъ упала одна свиня въ кльоаку. Мимо того розказано еѣ зъ кльоаки выняти, покраяти и не ополокавши навѣть, приладити разомъ зъ иншимъ мясомъ до експорту.

Зôгниле мясо переховуе ся тамъ въ той самôй комнатѣ, въ котрôй складае ся мясо призначене на консервы. Такъ званй „Potted hams" приправляе ся зъ свиньскои скôры, и рôжныхъ вôдпадкôвъ, котрй вôдповѣдно фарбуе ся и пôдъ згаданою маркою высилае ся на торгъ. Зôгнилй шинки, котрй своимъ смородомъ справляють непривикшимъ до него людямъ нудоту и заворотъ головы, запускають ся вôдповѣдными хемічными плинами, що усувають той смрôдъ и вôдтакъ р[illegible]сылають ся на продажь. А шинки, котрыхъ мясо е такъ ликовате, що не дасть ся кусати, кладуть въ сушарню. потôмъ мелють на муку, заправлять рôжными корѣнями и такъ спрепарованй спродають ся якъ „head cheese". „Potted chickens" приправляють ся зъ мяса незродженыхъ еще телятъ. „Potted hams" зъ фірмы Armour Co. приправляють ся зъ зôгнилыхъ вôдпадкôвъ вудженины, повныхъ хробôвъ, якй высушенй мелють ся а потôмъ перемѣшують ся зъ вôдпадками шинки. И т. д. и т. д. — безъ кôнця.

Всѣ тй лайдацтва выйшли теперь на свѣтъ. Властителѣ рѣзниць, розумѣе ся, старали ся сему заперечити, та въ кôнци мусѣли замовкнути. Мусѣли замовкнути тому, бо, якъ сказавъ сенаторъ Картеръ, еслибъ схотѣли кричати, то тодѣ оголосило бы ся повне справоздане інспекційнои комісіи, а тодѣ властителямъ рѣзниць не останесь нѣчо иншого, якъ выкинути всьо ихъ мясо въ озеро Мічіґанъ або ужити на гнôй, бо тодѣ нѣхто довѣдавшись про все, не вôдважить ся куповати вôдъ нихъ мяса".

На Боєвий Фонд в Галичині

зложили:

I) **На руки ред. „Свободи":**

1) З Філаделфії, Па. жертвували: Товариство „Любов" $10.00. Мих. Поляк $1.00. По 50 цнт.: Пав. Штогрин, Стеф. Штогрин. Разом $12.00.

2) З Scranton, Pa. На весілю Яцка Павлишина зібрав Іван Кирилюкъ $10.00. Жертвували:

По 2 дол.: Григорий Мрикало.

По 1 дол.: Григорий Василик, Яцко Павлишин

По 50 цнт.: Петро Угринюк, Юрко Крайківский, Йосиф Запотічний, Дозя Плюгавка, Кость Ничиник, Тимко Шеремета, І. К., Тимко Назар.

По 25 цнт.: Максим Ґлух, Никола Хавтур, Танас Ґлух, Анна Запотічна, Григорий Запотічний, Стефан Мелѣш, Дамян Мелѣш.

Петро Палій 15 цнт.

По 10 цнт.: Сеґнатович, Роман Любовицкий, Петро Роженевич.

3) З Pittsburg, Pa.

Григорий Пук 5 дол.

Іван Калабай 1.15 дол.

Разом $6.15.

4) З Шандро, Канада Василь Гупуляк 25 цнт.

5) З Port Haney, B. C. Канада не Хлопский Боєвий Фонд: По 1 дол.: Юрко і Настя Сиротюк; за дітий Ф. М. С. і Е. 50 цнт. Разом 2.50 дол.

Разом 28.65
Попередно 436.60

J 94

Сума 465.25

Редакція „Свободи",
Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

На Боевый Фондъ въ Галичинѣ зложили доси Русины замешкалй:

1. въ Ню Йоркъ, Н.Й. 215.52
2. „ Питсбургъ, Па. 196.45
3. „ Нортгемтонъ, Па. 143.85
4. „ Мікісраксъ, Па. 122.25
5. въ Карнеґі, Па. 82.50
6. Канадійцѣ (мабуть зъ Винипеґъ и околицѣ на Хлопский Фондъ выслали до краю) 80.16
7. „ Алеґені, Па. 69.45
8. „ Йонкерсъ, Н. Й. 51.55
9. „ Ансонія, Конн. 46.12
10. „ Мікіспортъ, Па. 36.00
11. „ Скрентонъ, Па. 27.25
12. „ Бруклинъ, Н.Й. 25 00
13 „ Правиденсъ, Р.А. 20.35
14. „ Фордъ Ситі, Па. 20.00
15. „ Болтиморъ, Мд. 19.10
16. „ Філаделфія, Па. 19 00
17. „ Мекаду, Па. 17.25
18. „ Ботлеръ, Па. 16 25
19. „ Дерbі, Конн. 14.50
20. „ Джерзі Ситі, Н. Дж. 13.75
21. „ Лорейнъ, О. 12.50
22. „ Йорквилъ. О. 12.25
23. „ Елмайра Гайтсъ Н. Й. 10.55
24. „ Єлізабетъ, Н.Дж 10.00
25. „ Кенонсбургъ, Па. 10.00
26 „ Ембрівилъ, Тен. 10.00
27. „ Елмъ Валі, Кан. 10.00
28. „ Монесенъ, Па. 10.00
29. „ Голийокъ, Мас. 8.20
30. „ Реймі, Па. 7.65
31. „ Бломфілдъ, Н.Дж. 5.50
32. „ Чікаґо, Іл. 5.50
33 „ Какрейнъ, Кан. 5.00
34. „ Монтріолъ, Кан. 5.00
35. „ Савтъ Форкъ, Па. 5.00
36. „ Ст. Луісъ, Мо 5.00
37. „ Калифорнія, Па. 4.50
38. „ Стюартборнъ, Кан 4.00
39 „ Ванкуверъ. Кан. 4.00
40. „ Білмаєръ, Па. 4.00
41. „ Портъ Гені, Кан. 2.50
42. „ Торонто. О. 2.20
43. „ Донморъ. Па. 2.00
44. „ Принстонъ, Id. 2.00
45. „ ГайдъПаркъ, Мас. 1.50
46. „ Довкиркъ, Н. Й. 1.50
47. „ Шамокинъ, Па. 1.00
48. „ Гілда, Ва. 1.00
49. „ Олифантъ, Па. 1.00
50. „ Кенморъ. Кан. 1.00
51. „ Мт. Кармелъ, Па. 1.00
52. „ Сифтонъ. Кан. 1.00
53 „ Вестлі, Канада 0.75
54 „ Егелбергъ. Кан. 0.70
55. „ Винипеґъ, Кан. 0.50
56. „ Стонволъ, Ман. 0.50
57. „ Ґлестонъ, Н. Д. 0.50
58 „ Леґеліеръ, Кан. 0.25
59. „ Колменъ, Кан. 0.25
60. „ Шандро, Кан. 0.25

Разомъ $1425 10

Бачність!

Тов. Заокеаньска Украина відд. „Р. Н. Союза", число 131. в North Buffalo, N. Y. скликує загальний річний мітинґ під ч. 124 Amherst на 17-го Червня. На порядку дневнім будуть слідуючі справи: 1) Вибір нового уряду, 2) принятє нових членів, 3) справозданє старого уряду. 4) наради в справах політичних у старім краю; вибір комітету для збираня жертв на Боєвий Фонд в Галичині.

Просимо всіх братів Русинів, щоб прийшли до нас на той мітинґ, бо будуть дуже важні справи обговорювані по мітинґу дотичачі кождого ту замешкалого Русина в Буфало.

Василь Борнарчук, предсід.,
Іван Бурштин, секр. Союза,
Яремка Харитон, секр. Товариства,
Андр. Тригуб, касієр,

— Впишѣть ся до „Читальнѣ". Лише 1.50 дол. на рôкъ. За тй грошѣ будете доставати одну цѣкаву книжочку кождого мѣсяця. Адресуйте:

CZYTALNIA,
Box353, Scranton, Pa

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРШОНЪ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря.........Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касіера.............А. Янковичъ MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семанецкій.............Trauger, Pa.
К. Кобанъ.................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко............Mc Adoo, Pa
Ник. Домбровскій..........Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій.......McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь.............Mt. Carmel, Pa.

Головный організаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союзъ" — одинока руско народна організація въ Америцѣ.

Принимае членôвъ вôдъ 1 року до 45 лѣтъ житя.

Вступне пôсля лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00,

Въ разѣ утраты: а) обохъ очей нôгъ або рукъ $600.00,
б) одной руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,

Сли отецъ родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить що року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись такожь до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачѣ до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опосля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

Ч. 818. **КВІТЪ** $600.00

на шѣсть сто долярôвъ, котрѣ п. Анна Вандзѣлякъ отримала яко посмертну запомогу по бл. п. Стеф. Вандзѣляку зъ Головнои Касы Народного Союза въ Америцѣ.

Shamokin, Pa. дня 19 Мая 1906.
Анна Вандзѣлякъ
Свѣдки { Михаилъ Стельма, Гаврило Худинця.

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число) 1.

Гав. Малинякъ, предс.,
С. Хорощакъ, секретарь.

Ч. 820. **КВІТЪ** $300.00

на три ста долярôвъ, котрѣ п. Йосифъ Малютичь отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Теклѣ зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Monessen, Pa. дня 24 Мая 1906.
Йосифъ Малютичь,
Свѣдки { Василь Сивикъ, Юліянъ Малютичь.

Юліянъ Малютичь, предс.,
Василь Сивикъ, секрерарь.

Ч. 823. **КВІТЪ** $233.00

на двѣста трийцять три долярôвъ, котрѣ п. Катерина Пандракъ отримала яко сирôтску часть по неб. Антонію Пандракъ зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Питсбургъ, Па. дня 25 Мая 1906
Катерина Пандракъ,
Свѣдки { Пелагія Андрейчинъ, Андрей Стефановичь

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число) 53.

Михайло Дмитрôвъ, предс.,
Петро Патулякъ, секретарь.

Ч. 830. **КВІТЪ** $600.00

на шѣсть сто долярôвъ, котрѣ п. Анна Котанчикъ отримала яко посмертну запомогу по бл. п. Контрату Котанчику зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Шамокинъ, Па. дня 19 Мая 1906
Анна Котанчикъ,
Свѣдки { Теодоръ Дупнакъ, Михаилъ Стельма.

Гав. Малинякъ. предс.,
С. Хорощакъ, секретарь.

Ч. 821 **КВІТЪ** $300.00

на триста долярôвъ, котрѣ п. Текля Рапава отримала яко посмертну запомогу по бл. п. мужу Василю Рапавôмъ зъ Гол Касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

South Fork, Pa., 26. мая 1906.
Текля Рапава.
Свѣдки { Мих. Шпинда, Иванъ Ладзунъ, о. Н. Пôдгорецкій.

Ч. 827 **КВІТЪ** $300.00

на триста долярôвъ, котрѣ п. Иванъ Пруґиничь отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Анґелии Пруґеничь зъ Голов. Касы Р. Нар. Союза.

Ellworth, Pa., 25. Мая, 1906.
Иванъ Пруґеничь.
Свѣдки { Раде Пуґимсі, Станко Климпґъ.

М. Пінчакъ, предс.,
Петро Ґалайда, секр.

Ч. 829. **КВІТЪ** $373.50

на триста сѣмдесять три долярôвъ 50 центôвъ, котрѣ п. Параска Шкварла отримала яко посмертну запомогу по мужу Григорію Шкварла зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

McKees Rocks, Pa. 1906.
Параска Шкварла,
Свѣдки { Петро Каня, Илько Петришинъ.

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число) 91.

Яцко Звѣринскій, предс.,
Ф. Кавалко, секретарь.

Ч. 829. **КВІТЪ** $20.75

на двайцять долярôвъ 75 центôвъ, котрѣ п. Петро Шкварла отримавъ яко посмертну запомогу по братѣ Грицю Шкварла зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ

McKees Rocks, Pa. 1906.
Петро Шкварла,
Свѣдки { Петро Каня. Илько Петришинъ.

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число) 91.

Яцко Звѣринскій, предс.,
Ф. Кавалко, секретарь.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Повідомляю

отсим членів Братства св. Іоана Крестителя в Монесен, Па. від. 62 Р. Н. Союза, що мітинґ Брацкий відбуде ся в другу Неділю по першім, то є 9-го Юнія в Італіянскій Гали, на 3-тій стріті, о годині 1 пополудни. Кождий член має ся явити. На тім мітинґу має здати Уряд Брацкий справоздане піврічне і буде ся полагоджувати кілька важних справ. Хто з членів не прийде на той мітинґ, то заплатить 50 цнт. а урядник $1.

Уряд Брацкий:
Юліян Малютич, предс.
Василь Сивик, секрет.
Яким Цимбала, кас.

Повѣдомлене.

Увѣдомляємо всѣхъ Русинôвъ зъ околиць Ню-Йорскихъ, що Тов. „Запорожска Січ" вôдд. 117 Р. Н. Союза, буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Червню безъ вступного, а до Союза пôсля статутôвъ. Дорогѣ братя, рускѣ робôтники! Вôдзиваємо ся до Васъ щирими словами и просимо Васъ щобысьте вступили до нашого Товариства. Се не велика оплата, бо лише 30 цнт. мѣсячного а за тыхъ 30 цнт. въ часѣ слабости дôстає членъ три дол. бенефіту тыжнево. Мітинґи у насъ вôдбувають ся въ трету суботу по першôмъ кождого мѣсяця въ 46 Ave. A.

КОМІТЕТЪ.

Брацтво

св. Андрея в Лорейн, Огайо, буде приймати до Брацтва нових членів за половину вступного в місяцю Юнію і Юлїю с. р. Хто єще неналежить до Брацтва то най приступить тепер, поки час, бо ніхто не знає де кого біда чекає.

Наші мітинґі відбувають ся по першім в першу неділю о другій годині по полудни в Гали на 104 Charl St.

А. Русенко, секретар.

Оголошенє.

Сим подаємо до загальної відомости всім Русинам в окресности Smoke Run, Pa. що наше нове Брацтво сьв. Георгія ч. 135. Р. Н. С. буде приймати нових членів до Брацтва без вступного через місяць **Юнїй.**

За уряд Брацтва ч. 135.
Осиф Керна, предс.,
Ант. Клим, секр.

Повідомляю

руску парохію сьв. І. Хр. в Monessen Pa. що надзвичайний мітинг Брацтва відбуде ся в домі нашого брата Стефана Цимбали дня 9-го юнія с. р. то є в Суботу о год. 7-ій вечером. На той мітинґ запрашаємо усіх членів, бо буде ся радити о важній справі.

За комітет:
А. Горощак,
Д. Федорчак,
М. Креницкий.

Повѣдомленє.

Отсимъ повѣдомляю всѣхъ членôвъ Р. Н. Союза належачихъ до вôддѣлу 4 въ Джерзі Сіти, що мѣсячный мітинґъ нашого вôддѣлу вôдбуде ся 10-го Юнія, б. р. о 4. год. по пол. На сѣмъ мітинґу буде выбиратись 25 центôвъ вôдъ кождого члена на покрытє коштôвъ конвенційныхъ. Хто не заплатить свого конвенційного до трехъ мѣсяцѣвъ, буде выключеный зъ членôвъ Р. Н. Союза на пôдставѣ параґрафу 17 статутôвъ Р. Н. Союза и ухвалы зъ осьмои Головнои Конвенціи Р. Н. Союза.

С. Калакука, секретарь.

Братство

сьв. Володимира в Ню-Йорку відділ 108 „Р. Н. Союза" приймає через два місяці — Червень і Липень — нових членів без вступного.

Дорогі Братя Русини! Хто ще з вас, в Ню-Йорку не належить до жадного брацтва, нехай прийде до нас а ми приймемо його як рідного брата. Оплата не велика — 35 центів місячно, та за ті гроші дістанете, кождий, єсли захоруєте 5 долярів що тижня запомоги і доктора. Братя Русини! не жалуйте тих пару центів на місяць, бо як чоловік здоров і робить, то що значить для него тих пару центів? Таж нераз богато піде на дурниці, а ніхто не може знати, що єго чекає. Тож не кажіть, дорогі братя, „що ще маю час" і не відкладайте се на пізнїйше, а вступайте зараз численно до Братства і „Союза". В єдности сила! Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першим в суботу, на Евеню А. під числом 46 в Ґармонія Гали, межи 3 а 4 улицями в Ню-Йорку.

О. Довганюк, предс.
Я. Корнаш, секр.
А. Шпримета, касієр.

Повідомляю

всіх членів брацтва св. Михаїла Арх. відд. 80 Р. Н. Союза, що річний мітинґ Брацтва відбуде ся в неділю, 17. юнія 1906. На тім мітинґу буде ся складати справоздане старого Уряду і вибирати новий Уряд. Хто з членів не явить ся на мітингу заплатитъ 1 доляра кари.

За уряд Брацтва:
Василь Кловanич, предс.
Мих. Криванич, секр.
Павел Красонік, касієр.

Повідомляю

всіх Русинів замешкалих в Ботлер, Па., що дня 3-го юнія 1906 р. відбуде ся в галі Івана Бунґи, по церковнім богослуженю, великий парохіяльний мітинґ, на котрім має ся обговорити справа розпочатої вже будови церкви в Ботлеръ, Па.

о. Василь С. Гривнак,
руский духовник.

Братство

Сьв. Арх. Михаїла, Р. Н. Союза відділ 105 в Wilmington, Del. буде приймати нових членів в Юнію і Юлію сего року **без вступного.** Мітинґи відбувають ся в гали на улици 7-ій під числом 823. Слідуючі мітинґи відбудуть ся нинї дня 7-го Юнїя і 5-го Юлія о 7 і пів год. веч. Просимо всіх,, що не належать до братства прийти на наш мітинґ.

Максим Іконик, предс.
Мих. Возьний, секр.,

Баль!

Перший Великий Баль устроює комітет парохияльний в Ню-Арк, дня 9 Юнія 1906. Баль розпічне ся о 7 і пів вечером, в гали Івана Меха, 255 Court St.

Дорогі Братя Русини, з Ню-арк і околиці! Сим запрашаємо всіх вас як найчисленнїйше прибути на той баль. Се в суботу випадає, а понеже на другій день неділя, можем відпочити довільно. Прибудьте Братя і Сестри а певно забавите ся до волі і не пожалуєте за тим, бо будуть ріжні деклямації, і засьпіваєм собі на чужині народні пісні. Покажім Братя і Сестри що ми Русини і не встидаєм ся свого.

Сподїємо ся, що не відмовите нашій прозьбі і численно прибудете зі всіх сторін на баль.

Вступ 25 центів. Буде грати найліпша музика. За добру забаву і за братерске привитанє ручить комітет

Н. Кухта предсід.
І. Кецко, секр. парох.

Оголошенє.

Хто прийде до Wilmington, Del. а не знає де наші люде, нехай вступить до руского готелю Семана Федориґа. 517 E. 4-th St. Wilmington, Del. 23-26

Де є?

Хто хоче шукати своихъ краяновъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє напередъ.

Текля Ґолембйовска пошукує свого мужа Івана Ґолембйовского, котрий перед 5-ма роками був в Філядельфії звідтам десь виїхав і не дає о собі жадної вісти.

Єсли би хто знав де Іван Ґолембйовский перебуває, або що з ним стало, ся зволить о тім повідомити „Banking House A. Chromowski & Co. 339 East 20 St. New York, City. 21—23

Андрій Гошко з села Граб, повіт Жміґрод, в Галичині, най зголосить ся по депотизит пересланий з краю на наші руки до „Banking House A. Chromowski and Co. 339 East 20 St. New York City. 21-23

Проекты.

Продовжене зô стор. 3-ои.

Союз поустановляв в кождім стейті одного або двох організаторів, котрі мали би їздити по всіх плейзах, де лише мешкають Русини і бувати в кождім рускім домі. Жалують ся з усіх сторін, що богато руских дітей не є вписаних до Союза, але не диво, бо як то буває: раз є брацкий мітинг, то нема дітей вдома, другим разом падає дощ, третим знова разом — самі родичі не були на мітингу і так сходить місяць по місяцеви. Отже такі організатори могли би записовати дітей і старших, уважаючи при тім, розуміє ся, добре на те, яке їх здоровля, щоби не грабили в користь своеї кишені, хорих сухітників і т. п., але в користь організації.

Дальше, такі організатори повинні займатись і розпродажею руских книжок, бо, здаєсь, що і се конче потрібне і богато Русинів булиб з того вдоволені. Бо знова, як то буває, одному не хоче ся писати по книжки, другий відкладає на пізнїйше, третий не знає писати і так час сходить. Потреба також надати таким організаторам право контролювати брацкі книги і щоби наглядали, щоби брацкі секретарі не писали по бучерских книжках, а на тих, на яких Г. Уряд Союза їм на се призначить. Треба знати, що богато брацких секретарів не розуміє справи, не знають що вписувати і як, чим завдають великі клопоти головному секретарови. Отже такі організатори давали би поученя місцевим секретарам.

Вкінци такі організатори мали-б ще право колектовати на всї рускі цїли і т. п., щоби не налазила ріжна зволоч по руских домах і не витуманювали від Русинів гроші на ріжні цїли противні Русинам. Отсе мої внесеня.

М. Т.

V.

Мт. Кармел, Па.

Як другі, так і я хочу від себе дещо сказати про IX. Головну Конвенцію Р. Н. Союза, бо хочу, щоби Союз процвитав ще ліпше як дотепер, та щоби все люди про него добре говорили. Я вношу, щоби вкладка місячна до Союза осталась така, яка є тепер, а коли би мали еї підвисшити, то нехай підвисшать і посмертне — на $800. Також право на посмертне мають дальше мати жена по мужови а муж по жені. А що теперішний Голов. Уряд добре провадив наш Союз, то вношу, щоби Головна Конвенція лишила той самий Головний Уряд на слідуючих два роки.

Член „Р. Н. Союза" І. Л.

VI.

З Castle Shannon, Pa.

Я не думав зразу забирати голос в справі проектів на IX. Голов. Конвенцію Р. Н. Союза, але, як то кажуть — і лїнивого як батогом потягне, то піде — тож хочу дещо до тих проектів сказати. Саме перше що мене дивує, то проект п. Пиртка, котрий видав такий чудернацкий проект, як коли би хто хотів запрячи кота до волового ярма, — тай ще пару членів кивають головами, що то, мовляв — справедливо. Та я кажу, що та справедливість то так якби та запомога, яку були призначили раз людям в Галичині та війт казав, що ті господарі, котрі мають більше ґрунту, ті й більшу запомогу мають дістати. Отже так і в Союзї мало би тепер виглядати, наколи би пп. делеґати на Гол. Конвенції ухвалили недавати мужам по женах посмертне $300 поза мужових $600. Але я не думаю, щоби пп. делеґати то могли ухвалити, бо преці кожде брацтво чи товариство є на тое заложене, щоби бідних спомагати і їм поратунок давати. А найбіднїйші найбільше поратунку потребують і не треба мати закисне серце, бо як неодному бідакови помре жена і зістане кошара дрібних дітей, без матери, без всякого майне і ще як не є де пожичити на похорон жени, то що він зробить як не дістане тих $300. Хиба єму самому в ночи грішне тїло закопати, без христіяньского похорону, на ганьбу та на встид людям! Руско-Народному Союзови! Я знаю, що самотним тое байдуже, бо кого не пече, той ся не умикат. Самотному не помре жена, нема втрати ні доходів, ні розходів, ні смутку, ні сиріт. Отже, ясно як на долони, що не треба зміняти дотеперішної постанови, бо ту річ іде про нещасливих. Чи то жонаті, чи то самотні, то як його Бог щастить, то він не потребує зі Союза помочи. Кромі того самотного спотикає одно нещасте а жонатого в двое більше, бо і в пятеро більше видатку має. Подруге, чи то так дуже самотних в Союзї, котрі були би десятками років самотними. Пару місяців, а вже рік, два найбільше як вступить до Союза, та вже й просить секретара, щоби змінив грамоту на посмертне за жену. Ну, і чиж ту така страх велика кривда самотним, чи потреба для них иншої міри. Та як би вигадали иншу міру, на яку чигають, то в той час може сьміло кождий сказати, що Союз не є поратунком для бідних, нещасних, але бизнесовим товариством, що хоче робити ґешефт. А в такім разї справдї грозить Союзови небезпека, як не нинї, то завтра. Не думайте панове, що ви що зискаете для каси, бо ви дивите ся лише за грішми тай кажете усім жонатим з Богом Парасю... Ну, з Богом то з Богом — тай підуть собі жонаті з Союза.

Тепер друге: вношу, аби Р. Н. Союз видавав календарі більшого змісту, щоби там було щось більше почитати і щоби кождий член Р. Н. Союза мусів взяти такий календар і заплатити за него віповідну суму. Дуже добре було би, як би видавано й стінні календарі, як се згадував п. Семенюк в 20 числї „Свободи".

Думаю також, що канадійскі Русини так само могли би бути членами Союза.

Вкінци есьм за тим, щоби „Свободу" і друкарню „Свободи" перенести до Питсбурга, де є далеко більше число Русинів як в Скрентонї. Там можна би й більше передплатників зискати для „Свободи" і більше замовлень моглаби мати друкарня. Тое мав я сказати.

Здоровлю всіх Русинів.

А. Горощак,
член „Р. Н. Союза" від. 62

Дописи.

З Летбридж, Алта.

Страйк не кінчить ся і не приходить до жадної полагоди. Обі сторони тримають ся завзято при своїм. Компанія не хоче пристати на юнію анї підвисшити робітникам платню. Робітники постановили не йти хочби й цїлий рік до роботи, поки не змусять компанію до полагоди.

Компанія спроваджує замість робітників скебів і полісменів, щоби боронили еї проперти. Страйкарі тримають ся лагідно, не нападають на компаніцкі проперти анї на полісменів. Полісмени не нападають на людий, як давнїйше.

Йосиф Бубняк.

Oleskiw, Man., Canada. Наша кольонія є дуже красні і фарми суть добрі. Минулого (1905) року компанія побудувала ту колію і сеї осени буде вже в руху. Того самого року побудували ми школу і від нового року маємо учителя. Церков є 3 — руска-баптиска, греко-католицка і незалежна-православна.

З почтою мали ми богато невигоди, бо була далеко і за кожду марну річ треба було іти 7 миль до Ridgeville або Stuartburn. Но як прийшов учитель і взяв справу в свої руки то придбав для нас почту і ми дали їй імя Олеськів, від чого і пійде від тепер назва нашої кольонії, а то на памятку нашого дорогого небіщика Дра Олеськова за котрого проводом ми ту прийшли. Почтаром є Русин, Олекса Яремій. Незадовго буде ту стація желізнича і елевейтер.

К. Т.

Зъ Ріо Кляро, Бразилія. Наше товариство „Руска Школа" розвиваєсь досыть добре; до теперь вписало ся до 50 членôвъ. Вписове оденъ мільрейсъ, вкладка мѣсячна триста рейсôвъ. Товариство задумало ставити свôй власный домъ, на котрый вже члены складають свои жертвы. Школа теперь мѣстить ся въ Громадскôмъ домѣ. До школы учащає до 50 дѣтей. Учителемъ есть Иванъ Редькова, такой кольонистъ. Тыми днями бувъ въ Ріо Кляро амбасадоръ австрійскій въ Ріо Жанейро и жертвувавъ на цѣль школы 50 мілрейсôвъ и секретарь куритибского консуляту также приславъ на цѣль школы 10 мілрей сôвъ; купець польскій въ Ріо Кляро, Jan Zawadski давъ 10 мілрейсôвъ, другій купець Stanisław Zawadski 10 мілрейсôвъ, Григорій Кучиньскій 5 мілрейсôвъ. За що имъ сердечно дякуемъ.

За Выдѣлъ:

Анд. Питльованцѣвъ, заст. секр., Никита Буликъ, Касієръ.

Многоязичники...

Припадково попала ся мені в руки пресбитеріяньска газетка канадийска East and West, ч. 20-те з 19-го мая 1906. В тім числі п. R. Douglas Fraser описує свій interview з J. Obed-Smith-ом, commissioner-ом іміґрацийним в Віннипеґу. Говорячи про імміґрацию каже J. Obed-Smith, що через Віннипеґ найбільше імміґрує Анґлійців, а опісля по черзі йдуть Жиди, Galicians, Італіяни, Німці, Russians, Шведи, Фіни, Мадяри, Бельгійці, Austrians, Bukowinians, Французи, Японці, Poles, Данці, Норвежці, Сирійці і пр. Тому він потребує інтерпретерів і деякі з них володіють неймовірним числом мов. All right.

Приїзджаючи свого часу до Віннипеґу, дивував ся я чому канадийський уряд держить в офісі імміґрацийнім таких невдарів, що ледви потрафлять імя людське записати в кілька по хибками а про правила писарські понятя не мають. Аж ось і бачу. Вони знають неймовірне число мов. Можуть говорити по галицки, по руськи, по австрійськи, по буковински, по польски тай ще може дещо знають. Се ж неоцінені перли — політьоти. Говорять навіть по австрійськи, галицьки і буковиньськи! Таких богато в сьвіті нема! Vivant хитрі малоруські політьоти!

Мир. Стечишин.

Всячина.

ЯК ВИКРАДЕНО ВЯЗНІВ З ТЮРМИ.

Недавно наробило великого шуму, увільнене з варшавської вязниці 14 російских революціонерів, яких певно чекала смерть, або муки каторги. Увільнено їх тим підступом, що їх приятелі підробили розказ перевезеня їх до цитаделї та „перевозили" так, що зовсім вивезли. Оден з них так описує той ратунок:

„О плянї нашого увільненя ми не були упереджені, але коли я війшов на візване до канцелярії і побачив сидячого там офіцера жандармерії що мав нас відібрати, зараз порозумів, що то буде. Я его пізнав відразу. Свою ролю грав знаменито. Сидїв недбало, заложивши ногу на ногу, байдужний, бубнив пальцями по столї і стиха собі посвистував. Притім чудово виглядав зі своєю великою бородою і цвіком — справдїшний офіцер жандармерії! А що за тон!

Знаменито держали ся також поліціянти. Витягали ся перед начальством „руки по швам", салютовали без закиду; папіроси пали ли крадьком, ховаючи їх в рукав, як жовніри роблять звичайно, коли начальство недалеко. Вдавали ся в розговор з жандармами, нарікаючи на тяжку долю і прикру службу.

Коли врешті нас приведено і уставлено в ряд на коритари, видїєм через отворені двері канцелярії, як „офіцер" підписував засвідателеви вязниці квіт, що вязнів відібрав. Передтим іще, коли мене приведено до канцелярії, бачив я на столї той розказ приставлене нас до цитаделї, що привіз „офіцер". Папір цей був сьвітло підроблений. На урядовім бланкеті, писаний машиною, з печатками, підписами. Тоді ще бликавицею шибнуло мені по голові, як до лиха підробили підписи так подібно?! І тепер, коли глядієм на „офіцера", що підписував поквітоване подивляєм его: як не задрожала єму рука, коли махнув пером якийсь закрут, що нібито мав означити підпис...

Вийшов на коритар, а кинувши побіжно оком на нас, кликнув:

— Вахмайстер!

— Слушаю ваше благородіє! — сказав витягнений „вахмайстер" салютуючи.

— Сьмотри, чтоб билі еті самі! (Гляди, щоби були ті самі).

— Так, точно ваше благородіе!

Дусиєм ся зі сьміху, коли старий, бородатий „вахмайстер" із страшно марсовою міною сьвітив нам в лице ліхтаркою і з очима рися приглядав ся по черзі нашим фізіоґноміям, як би їх очима хотів перевертіти.

— Так точно, ваше благородіе, все еті самі! — зарапортував, салютуючи.

Виведено нас на подвіре, де стояла приладжена каритка. „Вахмайстер" всаджав нас по черзі до нової. „Офіцер" байдужно приглядав ся тій роботї. Вкінци „вахмайстер" звернув ся до одного з поліцаїв і велїв єму всісти до середини між нами:

— Смотрі, чтоби не розґаварівалі! (не розмавляли).

„Поліцаї" всїв між нами і відразу кождому з нас упхав в руку — Бравнінґ (найсильнійший револьвер). „Поліцаїв" було враз з „вахмайстром" шістьох. „Вахмайстер" і другий поліцай сїли на козлї коло візника, двох всїло до каритки а двох з заду. „Офіцер" всїв до дорожки, а наша каритка рушила за браму.

Відітхнулисьмо! Скінчив ся денервуючий перехід — булисьмо виратовані! Тепер вже не грозило нам нїчо. А що допера дїяло ся нашим товаришам, що перебрані за поліцаїв, мусїли дві годині грати комедію...

Зараз за брамою „вахмайстер" велїв візникови скрутити на ліво замість на право. Візник призвичаєний сліпо виконувати розкази, бездушно скрутив на ліво, хоч дорога до цитаделї вела на право. Була вже третя по опівночи, коли вїхалисьмо з Павяка. По дорозї „вахмайстер" нібито запримітив, що колесо попсувало ся. Візник затримав конї і зіскочив, щоби поглянути, що стало ся. Зіскочило також двох поліцаїв, і скоро візник похилив ся до колеса, поліцаї нагло хопили его, вкинули до каритки і замкнули двериця. Імилисьмо его, блиснули перед очи електричну лямпкою, показуючи єму Бравнінґа. Вложено єму в уста клоче, руки звязано в зад, а тимчасом каритка гнила, що тільки конї могли вискочити.

По хвили ми почули, що колеса стрягнуть в мягкій земли, гейби сьвіжо з'ораній і що віз що хвиля підскакує гейби по горбках. Ми всї вискочили. Булисьмо в я кімсь городї між деревами і корчами. Блискавицею притулено до носа візникови хльороформ; 'уснув відразу, лишилисьмо его в каритці. Тамчасом „поліцаї" посидали з себе мундури, під котрими мали свої убраня.

Була четверта година, коли опускалисьмо город ґрупами по трох. Кождий з екс-поліцаїв віз нас по двох. В короткі посліднім потяг віз нас з Варшави."

Се викрадене так заімпонувало чиновникам і офіцерам, що сам ґубернатор Скалон так виразив ся о нїм: „Колибим знав провідника виправи, то відразу зробивбим его варшавським поліцмайстром, а всїх его спільників комісарями поліцийних округів".

БЕСІДА ОФІЦИРА НА РОБІТНИЧИХ ЗБОРАХ.

Було се у Франції в Парижи. На збори війшло ся більше як 1500 страйкуючих робітників нарадитись, що далї діяти. Аж ось входить на салю оден офіцир, убраний після військових приписів, зі шаблею при боцї і просить о голос. Деякі з учасників не хотїли допустити його до слова, бо звичайно офіцири, жандарми та всякі поліціянти противні робучому людови. Хто ж арештує, стріляє безборонних людий, як не вони? Офіцир не стратив відваги. Він промовив в сей спосіб: „Дивно вам, люди добрі, що забираю голос, але послухайте спокійно, чого я се роблю. Я бачу що по вашім боцї правда і що ви за неї боретесь. Живучи довгий час в моїми товаришами—офіцирами, я переконав ся, що в них нема анї крихітки серця, що вони на оден приказ в горі в силї потоптати найсьвятїйші чувства людий, вони в силї свого рідного батька та неньку застрілити!" Хтось з учасників крикнув: „Та ви самі зробите так само, як прийдеть ся вам станути против нас". На се відказав зворушений офіцир: „Ніколи, ніколи я не убивби своїх братів". Знов хтось з робітників запитав: „А не боїтесь ви таке говорити перед нами, ви не лишень службу стратите але ще у вязницю попадете ся". На се офіцир: „Знаю що мене жде. Не бою ся арештованя ні вязниці. Се що говорю є правда, а за правду терпіти — не страшно". — Одушевлені робітники вдячні були за його добрі слова, а оплескам не було кінця. Щоби таких більше!...

Потреба образків.

Просимо Русинів замешкалих в Сполучених Державах прислати нам образки руских:

1) домів,

2) бизнесів (сторів, готелів і т. п.),

3) шкіл,
4) церков,
5) цминтарів,
6) хорів,
7) банд,
8) братских походів,
9) весіль,
10) похоронів,

11) людий при роботї на колії, по майнах, брехах, фабриках, і в загалї на роботах, в яких роблять наші люде,

12) фармерских забудовань, знарядів, худоби, елевейтрів, млинів, словом всего, що ілюстровало би житє Русинів в Сполучених Державах.

Русинів замешкалих в Канадї, Бразилії і на Гавайских островах просимо присилати нам також фотографії представляючі повисше списані річи.

До кождого образка треба додати коротенький опис того, що представляє.

Писати треба лише на однїй сторонї паперу.

Прислані нам образки будемо друковати в „Читальни", календари, а деякі і в „Свободї", а коли збересь таких образків більша куп ка, буде можна надруковати руско-американьский альбум, се є книжку з образками з руско-американьского житя.

Образки треба висилати на адресу:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

Першій Рускій Народный БАНКЪ

— и —

Канцелярія Адвокатско-Нотаріяльна А. Хромовского въ Ню Йорку.

Родимцѣ!

Перечитайте увижно кожде слово, яке тутъ написане:

Грошѣ до Старого краю посилайте черезъ свôй рускій Банкъ А. Хромовского, бо то найбезпечнѣйше, найтаньше коштуе а найскорше грошѣ будутъ въ краю.

Шифкарты до краю и зъ краю купуйте въ своимъ рускôмъ Банку А. Хромовского, понеже я Васъ не ошукаю, щиро Вами заопѣкую ся и переночую въ властнôй рускôй народнôй гостинници, а вôдтакъ вôдведе ся Васъ на часъ и безпечно на корабель.

Канцелярія Адвокатско-Нотаріяльна А. Хромовского, полагоджуе всѣ справы въ Старôмъ краю и въ Америцѣ Тожь если потребуете зробити контрактъ, повномочіе, вынаймити грунтъ або продати, вôдобрати довгъ або зъ кимъ процесовати ся прийдѣть або пишѣть до мене, Вашого щирого и совѣстного брата А. Хромовского.

Войсковыхъ повинностей не занедбуйте, братя, бо за тое въ краю теперь дуже строго караютъ. Отже, если приходятъ Вамъ вправы, контроля або асентерунокъ, пишѣть о пораду до мене а я сейчасъ полагоджу Вамъ все якъ найлѣпше, бо я есьмъ головнымъ конс. для справъ войсковыхъ на цѣлу Америку.

Русины, учѣть ся и читайте,
а всѣ найновѣйшѣ и найкрасшѣ книжки до моленя, до читаня и науки дôстанете все у мене въ
Рускôй Народнôй Книгарни А. Хромовского въ Ню Йорку.

Тому зъ всѣмъ и по все удавайтесь, о пораду питайтесь и пишѣть до Першого Руско-Народного Банку въ Америцѣ:

13

A. Chromowski & Co.

839 East 20th Street, New York, N. Y.

Л. Корибский
Канцелярія Адвокатска

33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Виправляе повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і поданя гіпотечні, виправляе позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займае ся леґалізацією всіх правних документів.

Справи Військові, як подане о увільнене від контролі і вправ, о асентерунок в Америці залагоджуе моя Канцелярія війскова.

13—

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометеръ)

при Резиньскôмъ депо въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна мала.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE

Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Выробляю брац... шапки одзнаки, хоругви, уніформы.

Цінникъ и пробки высылаю даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

B. H. Morgan, 13 N. Main str. SHENANDOAH, PA

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питае: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Ніхто не може на се певно відповісти. Чи знаете де не потрібуете бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маете „боса", ніхто вам не розказуе, анї з роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,

14- **1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.**

Напишіть десьте прочитали се оголошене.

Купуйте Календарь „Читальнѣ"

Коштуе 25 центôвъ.

Адресь:

CZYTALNIA, Box 353, Scranton, Pa.

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,

Агентъ Р. Народного Дому въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ

Офисъ Адвокатскій

Банковый Бизнесъ.

Тутъ можете послати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.

Также продаю шифкарты на всѣ лініи за ту саму цѣну, що и головни компанія.

Хто хоче дати вôдложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старôмъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офисъ Адвокатскій.

Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або дôмъ въ старôмъ краю продати або купити ґрунтъ, увôльнити ся вôдъ контролѣ войсковои, вôдъ екзицирки або асентерунку, най прийде до мого офису або менѣ напише.

Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

GEO. CHYLAK

5- **BOX 368, OLYPHANT, PA.**

Въ **ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА** найдете всегда свѣже, зимне пиво, імпортованѣ вина и цигара першои клясы.

Сливовиця — Виска

MORRIS FORST & CO.

COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цілій Америці, що ми продаем ліпшу виску за ту саму ціну як хтонебудь другий в Америці.

Платимо експрес від замовлень висше $5.00 на всхід до Ню Йорку і на захід до Чікаго. На дальші віддаленя опускаем 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Враз в замовленем посилайте готівку в реджистрованім листі або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

Пишіть по приватний цінник. Всї мови.

MORRIS FORST & CO. 18-

Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa

ВИНА — ТОРКОЛЬ

До Польских Робітників.

Єли хочеш бути власним паном, забезпечити собі і своїй родині жите і удержане на старість і єсли хочеш добре мати ся і бути вдоволеним, а твої діти щоб були здорові і щасливі, то покинь закурені фабрики, зрадливі копальні і переповнені міста а посели ся в **Польскій Кольонії в околици Торп, Позданя і Люблина** в середнім Висконсин, де мешкае тисяч польских фармерів що купили від нас землю, доробили ся в кількох лїтах і днесь є заможні, щасливі і не думають звідтам уніками, як се мусять робити ті, що купили землї в Вашинґтонї, Ореґон, Мизурі або на полудни притаджені там фальшивими обіцянками і оголошеня.

Кольонізацийна Комісія З. Н. П. лично оглянула наші кольонії і землї а прийшовши до заключеня, що суть добрі і відповідні для Кольонізації, поручае їх всім краянам. Нема потреби захвалювати наші землї, бо достаточним доказом є те, що сотки польских фармерів найшли у нас добробут і будучність і самі магуть се посьвідчити. Землї продаю на легку сплату якої жадна инша компанія не може дати. Спішіть ся з закупном заки найліпші землї не зістануть розібрані. Пишіть по описи, мапи і інформації сейчас до властителя,

M. DURSKI & CO.

Dep. 11 285 Armitage Ave., cor. Robey Str., Chicago, Ill. 219-

---

ЧИТАЙТЕ!

Хто пришле на „Свободу" 2 доляры, той дôстане въ дарунку книжокъ вартости **75 центôвъ**, якѣ собѣ самъ выбере.

Хто пришле на „Читальню" 1.50 дол., той дôстане въ дарунку книжокъ вартости **75 центôвъ**, якѣ собѣ самъ выбере.

Хто пришле намъ 2.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ часопись „Свободу", або просвѣтнѣ книжочки „Читальню", а кромѣ того дôстане въ дарунку прегарну книжку **„Жите Эсуса Христа"**. Книжка ся мае 300 сторôнъ друку и 75 образкôвъ; оправлена въ сильне червоне полотно зъ золотыми вытисками. **Коштуе 1.50 дол.**

Хто пришле намъ 3.50 дол., той буде дôставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу" або „Читальню" а кромѣ того дôстане въ дарунку **Библію Старого и Нового Завѣта**, що мае 1000 сторôнъ и **коштуе 2 доляры.**

Хто пришле намъ 4.50 дол., той буде дôставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу" або „Читальню" а кромѣ того дôстане в дарунку **„Новый Завѣтъ"** въ церковнôй мовѣ зъ перекладомъ на нашу мову. Ся прегарна книжка мае около 1000 сторôнъ и **коштуе 4 дол.**

Списъ книжокъ, якѣ даемо въ дарунку:

* Америка .... 15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и т. и. .. 15 ц.
Біблія Велика .... 2 дол.
Борба клясъ и чому робôтники орґанізують ся .... 15 ц.
Весела книжочка зъ образками .... 30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7 .. 15 ц.
Дещо зъ исторіи православнои місіи въ Америцѣ .... 10 ц.
Дещо про звѣрята .... 30 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5 .... 15 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 .... 15 ц.
* Еміґрант .... 15 ц.
Жовнѣръ .... 10 ц.
Журавлѣ .... 15 ц.
Жите Исуса Христа .... 1.50 дол.
* Жите, заробки, орґанізации и т. п. въ Спол. Державахъ .... 15 ц.
Зубъ за зубъ .... 10 ц.
* Казки про Жидів .... 15 ц.
Історія Руси зъ образками .... 10 ц.
Капіталъ и праця .... 15 ц.
* Книжка Рахункова .... 50 ц.
* Календарь .... 25 ц.
Марія .... 10 ц.
* Многострадальный народъ, оглядъ исторіи украинського народу .... 20 ц.
* Наверненый Грѣшникъ .... 20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ .... 15 ц.
Новый Завѣтъ .... 4 дол.
Образки и загадки .... 10 ц.
Оповѣданя .... 15 ц.
Оповѣданя про заздрыхъ богôвъ ... 10 ц.
Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія .... 10 ц.
* Про нутро землѣ .... 25 ц.
Подземнѣ скарбы .... 25 ц.
Покуса .... 10 ц.
Псалтырь .... 1 дол.
Розмова Поляка, зъ Русиномъ .... 10 ц.
Руско англійскій словарець .... 20 ц.
* Релігійнѣ вѣрованя старинныхъ народôвъ .... 20 ц.
Смерть .... 10 ц.
* Стародавнѣ казки та оповѣданя .. 15 ц.
* Степовѣ люде .... 15 ц.
* Страйкъ .... 20 ц.
Тарасъ Шевченко .... 15 ц.
Тимко Гаврилюкъ .... 15 ц.
Унія въ Америцѣ .... 20 ц.
* Хто зъ чого жіе .... 15 ц.
* Якѣ то є люде на земли, зъ 20 образками .... 50 ц.
* Якъ мужикъ ходивъ до царя правды шукати .... 15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атлясъ цѣлого свѣта, англійскій, 105 мапъ, надъ 300 сторôнъ, подае имена и людность 40.000 мѣстъ цѣлого свѣта 1 дол.

Мапа Сполученыхъ Державъ и цѣлого свѣта 4 стопы широка а 6 стôпъ довга (иншѣ продають по 5 дол.) у насъ лишь 2 дол.

Адресъ треба всегда выписати англійскими буквами и то дуже выразно.

Зъ замовленями спѣшѣть, бо такѣ дарунки не будемо довго давати.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Вы, що „Свобода" посилае грошѣ до краю?

Чомужь посилаете все ще грошѣ через чужихъ?

Хто пôшле до краю через „Свободу" не менче 50 долярôвъ наразъ, той дôстане въ дарунку гарный календарь.

Адресъ:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ попоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.